

BIBLIATANULMÁNYOK

Hogyan értelmezzük a szentírást?

Írta: Frank M. Hasel és Michael G. Hasel

TANÍTÓI MELLÉKLET

2020. április, május, június

Copyright © Hetednap Adventista Egyház, 2020

Felelős kiadó: *Ócsai Tamás*

Fordította: *Hegyes-Horváth Csilla*
Lektorálta: *Dr. Gyetvainé Gerlai Krisztina*
Felelős szerkesztő: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Kiadja a Hetednap Adventista Egyház
2119 Pécel, Ráday u. 12.
Ügyintézés: *Dr. Tokics Imréné*
E-mail: tmaria@adventista.hu
Telefon: 06-30-530-7279 (munkaidőben)

Nyomdai előkészítés: *Ecsedi Gabriella*

Nyomdai munkálatok: *Szóllósy Műhely, Debrecen*
Felelős vezető: *Szóllósy Botond*

TARTALOM

1. tanulmány: A Biblia egyedi volt	4
2. tanulmány: A Biblia eredete és jellege	10
3. tanulmány: Jézus és az apostolok nézete a Bibliáról	16
4. tanulmány: A Biblia - teológiánk irányadó forrása	22
5. tanulmány: Egyedül a Szentírás - Sola Scriptura	28
6. tanulmány: Miért szükséges a Szentírás értelmezése?	34
7. tanulmány: A Szentírás nyelvei, szövege és szövegösszefüggése	41
8. tanulmány: Teremtés: Mózes első könyve az alap, 1. rész	57
9. tanulmány: Teremtés: Mózes első könyve az alap, 2. rész	53
10. tanulmány: A Biblia és a történelem	59
11. tanulmány: A Biblia és a prófécia	65
12. tanulmány: Nehezebb igeszakaszok megfejtése	71
13. tanulmány: Isten Igéje szerint élni	77

Ajánlott internetes oldalak:

Generál Konferencia:

- www.adventist.org

Transzeurópai Divízió:

- www.ted-adventist.org

Newbold College:

- www.newbold.ac.uk

Magyar Unió:

- www.adventista.hu

Dunamelléki Egyházterület:

- <http://det.adventista.hu>

Gyere ahogy vagy:

- www.gyereahogvagy.hu

Tiszavidéki Egyházterület:

- <http://tet.adventista.hu>

Advent Kiadó:

- www.adventkiado.hu

Adventista Teológiai Főiskola:

- www.atf.adventista.hu

Ifjúsági Osztály:

- www.ifiinfo.hu

Reménység Evangélizációs Központ (REK):

- www.remenyvtv.hu

Bibliatanulmányok:

- www.bibliatanulmanyok.hu

White Könyvtár:

- www.white-konyvtar.hu

A Biblia egyedi volta

Áttekintés

ALAPIGE: 1Mózes 49:8-12; 5Mózes 32:45-47; Ézsaiás 53:3-7; Róma 12:2; 1Korinthus 15:3-5, 51-55

Világunkban óriási a média súlya. Egyre nagyobb mértékben bombáznak bennünket az információkkal, amelyek versengenek a figyelmünkért és azzal hitegetnek, hogy a legújabb trendek majd megoldják a problémáinkat, irányt mutatnak az életünkben. Egyre nehezebb a túlpörgetett világban csendes időt találni Isten Igéjének tanulmányozására. Egyesek azon is elgondolkoznak, hogy vajon a mai rohanó életben is időszerű-e még a Biblia. Emlékeznünk kell a felszólításra: „*Csendesedjétek el, és ismerjétek el, hogy én vagyok az Isten*” (Zsolt 46:11, ÚRK)! Ez segít abban, hogy elismerjük: a Biblia továbbra is Isten legnagyobb ajándéka a megváltás tervének közlésére. Nincs a világon még egy ehhez fogható Könyv.

Sok-sok fontos elem teszi a Bibliát különlegessé az egyéb vallási könyvek tengerében. Ebből négy különösen kiemelkedik, élesen eltér Konfuciusz, a Korán, a hindu szent iratok gondolataitól, valamint a filozófiai és ezoterikus írásoktól. 1) A Biblia több mint 30%-a próféciákból és prófétai írásokból áll; 2) a Biblia a történelemből építkezik, vagyis a történelemben cselekvő Istent mutatja be; 3) a bibliai események valóságos földrajzi helyeken mentek végbe; 4) a Bibliának életet megváltoztató hatalma van Isten által, aki az élő Igéből szól hozzánk. Csoda-e hát, hogy évszázadokon keresztül ihlette a legnagyobb zeneszerzőket, képzőművészeket, írókat, költőket? Ezen a héten azt fogjuk tanulmányozni, hogy miért egyedi, páratlan mű a Biblia, miért marad az továbbra is, a 21. század gyorsan fejlődő, technika- és tudásalapú társadalmában is.

Kommentár

Illusztráció

Egyiptom nagy piramisai Kairó városa mellett emelkednek. Az ásások során bizonyítást nyert, hogy az egyiptomi Óbirodalom idején építették

ezeket, precíz technológiával és építészeti tudással, ami olyan matematikai és csillagászati ismereteket feltételez, amelyekről nem is gondoltuk, hogy léteztek volna a görögök előtt. Mielőtt 1889-ben felépítették az Eiffel tornyot, évezredekken át a Hufu piramis volt a legmagasabb földi épület. A régészek még most sem tudták megfejteni a piramisok építési munkálatainak logisztikájával és hatalmas voltával kapcsolatos kérdéseket. Mózes évszázadokkal a nagy piramis építése után érkezett az ókori Egyiptomba. Ott azért tanították, hogy a leghatalmasabb birodalom jövőbeni uralkodója legyen. Mégis *„hit által tiltakozott Mózes, amikor fel-
nőtt, hogy a fáraó leánya fiának mondják”* (Zsid 11:24, ÚRK).

Szentírási szakasz

Mózes utolsó szavai így hangzottak a néphez, amelyet elvezetett az ígért földjéig: *„Szívleljétek meg mindezeket az ígéket, amelyekkel ma bizonyoságot tesztek ellenetek, és parancsoljátok meg fiaitoknak, hogy tartsák meg és teljesítsék e törvénynek minden ígését”* (5Móz 32:46, ÚRK). A „megszívlelni” kifejezést annak leírására használja a Biblia, hogy mit jelent Isten Igéjét szívünkbe fogadni úgy, hogy az lényünk részévé váljon. Mózes hangsúlyozza is ezt a gondolatot, amikor kifejti, hogy milyen fontos megtanítani a gyermekeket Isten törvényének követésére. Ez a törvény minden másnál fontosabb, hiszen *„ez a ti életetek”* (5Móz 32:47).

Beszéljük meg az osztályban, hogyan kezeljük a figyelmünket elterelő tényezőket! Hogyan lehet élő kapcsolatot ápolni Krisztussal az Ige által? Kérjük meg az osztály tagjait, hogy elemezzék, mennyi időt töltenek bizonyos tevékenységekkel naponta (e-mailekre válaszolás, üzenetek küldése, közösségi média, tévzés, munka, család, áhítatok). Figyeljük meg, hogy olyan tevékenységekkel töltjük-e el a legtöbb időt, amit a legfontosabbnak tartunk az életünkben! Milyen tudatos lépéseket tesznek az osztály tagjai annak érdekében, hogy továbbadják a gyermekeiknek a keresztyéni élet alapjait? Miért olyan fontos ez az élő örökség a mi korunkban?

Szentírási szakasz

A Biblia többször is megnevez olyan helyeket, ahol Isten megjelent. Az egyik legemlékezetesebb helyszín a Móríja hegye, ott Ábrahám kis híján feláldozta Izsákot (1Móz 22:2), de említhetjük még az égő csipkebokrot a Hóreben (2Móz 3:1-4), a Vörös-tengert, amin Izrael népe száraz lábbal

kelt át (2Móz 14:1-30) és Kapernaumot, ahol Jézusnak oly sok gyógyító csodája történt. Az, hogy az események leírásához térbeli elem is kötődik, a Bibliát valóban megkülönbözteti a legtöbb egyéb vallási irattól (például az egész Korán kevesebb földrajzi nevet tartalmaz, mint amennyit 1Mózes 1-20. fejezetében találunk). A Biblia városok és tájak százait nevezi meg, hegyeket, folyókat, tengereket, sivatagokat és pusztaságokat, régiókat és országokat. Vannak esetek, amikor a földrajzi helyszín annyira fontos elem, hogy ez további jelentést, illetve dimenziót ad egy eseménynek.

Betlehem egy példa arra, hogy a Biblia földrajza mennyire fontos a bibliai történelem megértése szempontjából. Betlehem azt jelenti héberül, hogy „a kenyér háza”. Betlehemben találkozott Ruth és Boáz, majd összeházasodtak. Ott született a fiuk, Obed is, akinek a fia volt Isai. Ő volt az apja Dávidnak, akitől később királyok dinasztiája származott, amely évszázadokon át uralkodott Jeruzsálemben, egészen a templom lerombolásáig (Ruth 4:13-17; Mt 1:5-6). Sámuel Betlehembe ment felkenni az új királyt. Isten irányította oda, hogy felkenje Dávidot. Mik 5:2-ben, 700 évvel Jézus születése előtt azt jövendölte meg a próféta, hogy a Messiás a júdeai Betlehemben fog megszületni. Nem meglepő tehát, hogy Isten rendelése szerint Jézus, „az élet kenyere” (Jn 6:33-51) Betlehemben, a kenyerek házában született meg. Mária fia a Szentlélektől született. Az evangélium teljességét hozta a világnak, amelyen királyok Királyaként majd örökre Ő fog uralkodni.

Kérdezzük meg az osztály tagjait: Milyen fontos tudást nyerhetünk, ha tanulmányozzuk és így jobban megértjük a Bibliában említett történelmi események földrajzi vonatkozásait, a helyszínek nevét, jellegzetességeit? Például mi az összefüggés Ábrahámnak és Istennek a Mórija hegyén lezajlott találkozása, illetve Krisztus kereszthalála között, amely ugyanazon a vidéken történt, csaknem kétezer évvel később?

Illusztráció

José a Michigan állambeli Detroit belvárosában nőtt fel. 11 éves korában már egy helyi banda tagja volt. Úgy járt, mint ők, úgy beszélt, mint ők. A szülei nagyon aggódtak, hogy hová vezet ez. Egy napon aztán kaptak egy meghívót egy vegetáriánus főzőkörre. José apja szakács volt egy közeli étteremben, így hát a feleségével együtt járni kezdett a tanfolyam-

ra. Az egyik összejövetelen bejelentették, hogy szünidei bibliatábor tartanak a gyerekeknek. José a húgaival együtt részt vett a táborban. A fiú addig szinte semmit nem tudott a Bibliáról. Akkor lenyűgözte Józsué élete, valamint Kánaán bevételének története, ahogyan Isten vezette őket. José megértette, hogy Isten hatalmas és képes legyőzni népe ellenségeit. Még jobban meg akarta ismerni a Bibliát, ezért olvasni kezdte. Nemsokára belépett a helyi cserkészcsapatba. A szülei komoly változásokat vettek észre rajta. Másképpen kezdett beszélni, öltözködni. Még a járása is más lett. Hat hónappal később jelentkezett keresztségre. A családját lenyűgözték az életében látható változások. Ők is vágytak arra, amit José megtapasztalt. Miután a lelkéssel együtt tanulmányozták a Bibliát, egy gyönyörű szombat délelőttön az egész család megkezesztelkedett. Isten Igéjének hatalma átalakította az életüket.

Szentírási szakasz

Jósiás 8 évesen lett Júda királya. A Bibliából megtudjuk, hogy nagyapja, Manassé a kánaáni isteneket imádta, belemerült a spiritiszta gyakorlatokba, a perverziókkal tarkított szertartásokba, valamint az asztrológiába. Manassé a saját fiát is feláldozta a bálványoknak. Szörnyű hitehagyásba vezette a népét, *„tévelygésbe ejtette őket Manassé, hogy azoknál a pogányoknál is gonoszabbul viseljék magukat, akiket az ÚR kipusztított Izrael fiai elől”* (2Kir 21:9, ÚRK).

Jósiás génjeire és neveltetésére gondolva azt hihetnénk, hogy az ő idejében Júdára ugyanaz a sors várt, mint Manassé uralkodása alatt, de a Biblia arról tudósít, hogy Jósiás *„az ÚR szemében kedves dolgot cselekedett, és mindenben atyjának, Dávidnak az útján járt, és nem tért el sem jobbra, sem balra”* (2Kir 22:2, ÚRK). Mi okozta a különbséget? Az, hogy megtalálták Isten Igéjét és olvasták is. Jósiás mélyen megtért és intézkedett, hogy egész Izraelben helyreállítsák az igaz Isten imádatát. Az egykori Júda területén végzett régészeti feltárások során Tel-Aradban találtak egy templomot, két oltárral és magas, függőlegesen álló kövekkel, amelyeket több istenségnek szenteltek. Ezt a templomot a Kr. e. 7. században rombolták le, és ezt sok teológus Jósiás munkájának tulajdonítja. A nagy reformációnak köszönhetően Isten egy ideig még megkímélte Júdát és Jeruzsálemet, 35 évig visszatartotta ítéletét. Ígérete így szólt: *„nem látja meg szemed azt a nagy veszedelmet, amelyet én e helyre hozok”* (2Kir 22:20, ÚRK). Miután elolvastuk 2Kir 21:2-9 szakaszát, kérdezzük

meg az osztály tagjait: Mennyiben hasonlítanak az itt ábrázolt bűnök a mai világunkra? Hogyan alakíthatja át a Szentírás az életünket úgy, hogy mi is győztesek lehessünk?

Gyakorlati alkalmazás

A Biblia Isten ihletett szava, amely minden időre szól. Nem korlátozódik arra az időszakra és kultúrára, amelyben írták, tehát ma is megváltoztathatja emberek életét. Miközben készülünk e tanulmány átvételére, összpontosítsunk arra, hogy milyen hatása van a Bibliának az emberekre a világnak azon a területén, ahol mi élünk! Kérjük meg az osztály tagjait, hogy mondjanak el olyan tapasztalatokat, amikor alakította őket Isten Igéje és felismerték az életet megváltoztató hatalmát a mindennapjaikban! Íme néhány konkrét kérdés, ami segít kibontani ezeket a témákat:

1. A Szentírás próféciai hogyan adnak reménységet a jövőre nézve, a végidei események között is? Hogyan erősítik ezek a prófécia az Isten ígéreteibe vetett bizalmunkat, hogy elhiggyük, Ő képes valóra váltani az életünkkel kapcsolatos tervét?
2. Mondjunk el olyan tapasztalatot a saját vagy a barátaink életéből, ami bizonyítja, hogy Isten Igéje képes megváltoztatni az emberek életét! Miként történtek ezek a változások? Hogyan látták mások a Szentlélek erejének működését?
3. Hogyan lehetünk következetes bizonyágtevői Isten átalakító hatalmának a családukbán, a lakókörnyezetünkben, a városunkban, a falunkban? Hogyan adhatjuk tovább Isten Igéjének üzenetét úgy, hogy az valóban változást idézzon elő és felkészítsen másokat is Jézus eljövetelére? Ne feledjük, hogy Isten keze és lába vagyunk, és amit a tetteinkkel és a szavainkkal közvetítünk, az hat másoknak az Istenről alkotott képére!

EGY RÉMÜLT ATEISTA

Biljana Mijatovi (47), Szerbia

Biljana Mijatovi 20 évesen, ateistaként imádkozott először, amikor látta, hogyan küzd egy rokona a természetfeletti erővel. Az egyik unokatestvéréől hallotta, hogy Szvetluskával problémák vannak. Hangokat hall, amiket a férje is érzékel, 3 éves kislányuknak pedig folyton fáj a hasa. Ráadásul kopogás és sikoltás hangzik a falon át. Szvetluska úgy érzi, hogy egérméretűre zsugorodik és az utcán mintha derékig érő vízben gázolna, a járókelők pedig egyszerűen átsétálnának rajta. Az orvosok csak nyugtatókat írtak fel neki, de ezektől nem szüntek meg a jelenések és a különböző érzetek. A rokonok szerzetesekhez vitték Szvetluskát, akik különböző ördögűző módszerekkel próbálkoztak. Ő azonban egyre rosszabbul lett és egész nap feküdni kellett.

Biljana megrémült a hallottaktól, mégis elhatározta, hogy meglátogatja a rokonát. Szvetluska örült neki és tisztán, érthetően elmagyarázta, hogy nincsenek pszichikai problémái, egészséges, és nem érti, miért kell gyógyszereket szednie. Biljana maga is meglepődött azon, amikor felajánlotta, hogy imádkozik érte. Egy keresztény gyülekezetben ugyanis azt hallotta, hogy amikor tehetetlennek érezzük magunkat, imádkoznunk kell és Isten segít. Szvetluska örömmel fogadta ezt. Biljana ateista volt, de kereste a választ arra, hogy mi az élet értelme, ezért járt az új-belgrádi adventista gyülekezetbe. Otthon imádkozni kezdett, kérte Istentől, hogy védje meg a démonoktól és szabadítsa meg Szvetluskát. Másnap Biljana újra elment Szvetluskához, aki szorgalmasan tett-vett a házban, éppen ablakot tisztított. Biljana elámult. Szvetluska megszabadult a démonoktól, soha többé nem háborgatták! Biljana attól a perctől kezdve ígéretet tett az Úrnak, mint régen Jákób: „*Ekkor fogadást tett Jákób, és ezt mondta: Ha Isten velem lesz, és megőriz engem ezen az úton, amelyen most járok... akkor az ÚR lesz az én Istenem*” (1Móz 28:20). Biljanának már nem volt kétely a szívében, elfogadta Jézust és megkeresztelkedett. Ma 47 éves, az új-belgrádi adventista gyülekezet aktív tagja és misszionáriusa. Hálás azért, mert láthatja, hogy Isten minden emberért már gyermekségüktől fogva türelmesen és kitartóan munkálkodik.

A Biblia eredete és jellege

Áttekintés

ALAPIGE: Apostolok cselekedetei 1:16; Róma 15:4; 1Korinthus 2:9; 1Thesszalonika 2:13; 2Timótheus 3:16; 2Péter 1:19-21

A Szentírás eredetével és jellegével kapcsolatos nézetünk nagyban meghatározza, hogy hogyan olvassuk és fogadjuk a Bibliát. Ha csak egy átlagos könyv lenne, amit tévedő emberek állítottak össze, akkor nem bízhatnánk benne. Ilyen körülmények között természetesen nem hordozna isteni tekintélyt. Az a tisztességes, ha engedjük, hogy a Biblia írói határozzák meg és fejtsek ki, mit gondolnak írásaikról. Fontos, hogy maga a Szentírás nevezze meg a szempontokat, amelyek alapján tanulmányozzuk. A Biblia írói kijelentik, hogy üzenetük nem emberi elgondolásból, hanem isteni kinyilatkoztatás alapján született, tartalmát a Mindenható ihlette.

Nagyon fontos megérteni a kinyilatkoztatás és az ihletés folyamatát ahhoz, hogy megfelelő lelkülettel közelítsünk Isten Igéjéhez. Az isteni kinyilatkoztatást le kellett írni. A Szentlélek tette képessé a Biblia íróit arra, hogy törekedjenek hűségesen és megbízhatóan közölni azt, amit Isten kinyilatkoztatott nekik. Az isteni ihletés ad a Bibliának mennyei tekintélyt és biztosítja az egységet, amit *Mózes első könyvétől A jelenések könyvéig* találunk. Bár emberek írták le, mindazonáltal a Biblia kétség nélkül Isten írott Szava. Ebben az isteni/emberi dimenzióban bizonyosan párhuzam van Jézus Krisztus, Isten megtestesült Igéje, valamint Isten írott Igéje, a Biblia között. Ezt a realitást csak hit által tudjuk felfogni és megfelelően értékelni.

Kommentár

Képzelnék el egy emberektől származó könyvet, amit évszázadokon keresztül sok, különböző szerző írt! Képzelnék el, hogy mind Istenről és vallási tapasztalataikról értekeznek az írásaikban. Eltérő nézőpontjaik miatt soraikat csupán személyes véleménynek tekintenénk. Nem mást,

csak emberi tekintélyt hordoznának. A Biblia azonban más. Azt állítja magáról, hogy Isten a legfőbb szerzője. Az Úr az üzeneteit Szentlelke által közölte a Biblia íróival, így adta át azt a tartalmat, amit Ő fontosnak, követésre méltónak tartott. A Biblia Istene kommunikál, és az embereket is a beszéd, valamint a szóbeli közlés megértésének képességével teremtette meg. Ezért lép így kapcsolatba velünk. Az üzeneteit nem mesterséges vagy mennyei nyelven közölte, amit csak angyalok értenek, hanem a Biblia íróinak nyelvén. Az a gyakorlati célja vele, *„hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített”* (2Tim 3:17). Az egybezerkesztett bibliai könyveket tehát helyesen nevezik Szentírásnak (Róm 1:2; 2Tim 3:15).

A Szentírás tekintélyében Isten tekintélye jelenik meg, hiszen Ő szól benne és általa. Amennyiben azt szeretnénk, hogy a Biblia betöltse Istentől rendelt szerepét egyéni életünkben és a gyülekezet életében is, akkor komolyan kell vennünk állítását, miszerint magától Istentől származik, illetve hallgatnunk kell az egész Szentírásra úgy, ahogyan leírták.

Ha egyes részeit kihagynánk, amelyekről azt gondoljuk, hogy nem ihlették, tehát csak emberi szavak, akkor csupán részben tartanánk ihlettnek az Írást. Ahelyett, hogy felette állnánk, ítélgelve a Szentírást, inkább alázattal alá kell vetnünk magunkat a kívánalmainak, engednünk kell, hogy megítéljen bennünket.

1Thessz 2:13 versében egy nagyon fontos dolgot tudunk meg arról, hogyan viszonyultak a thesszalonikai hívők Isten Igéjéhez. Olvassuk el 1Thessz 2:13 versét, és gondolkodjunk el az olvasottakon! Annak fényében, ahogyan ők értették az Írásokat, nekünk miként kell fogadnunk a bibliai üzenetet, amikor olvassuk vagy halljuk?

Szentírási szakasz

Isten legmagasztosabb és legnyíltabb kinyilatkoztatását Fiának, Jézus Krisztusnak a testet öltésében láthatjuk. Ezen túl, az isteni kinyilatkoztatás leghatékonyabb és legszélesebb körű módja Isten beszéde. A Bibliában újra meg újra találunk utalásokat arra, hogy Isten szólt.

Üzenetét hírvivői, a próféták szájába adta. Bizonyítják ezt ezek a sokszor ismételt kijelentések: *„az Úr szava”* vagy *„így szól az Úr”*. Az Istennek

e szavai alkotják az üzenetét, ami írott formában is megjelent. Az üzenet írásba foglalása Isten kezdeményezésére történt (lásd 2Móz 17:14; 2Móz 24:4; Józs 24:26 stb.).

Mi a célja Isten írott kinyilatkoztatásának? Ez állandó vonatkozási pont népe számára. Isten folyamatosan képessé teszi a gyermekeit arra, hogy változatlan módon hallják és teljesítsék parancsait (lásd 5Móz 30:9-10). Egy írott dokumentumot könnyebb megőrizni és megbízhatóbb is, mint a szóban elhangzó üzenet. Tartósabb az írott szöveg, mint a kimondott szó. Az írott szöveget le lehet másolni, sokszorosítani lehet, így sokkal több ember számára elérhetővé válik, számos helyszínen, a szóbeli üzenet viszont nem annyira. Időtálló is, így áldást jelenthet olvasóknak és hallgatóknak nemzedékekkel később is. Tartós, írott feljegyzésként a bibliai üzenet hitelességének a normája marad a korszakokon át.

Isten ihlette a Biblia íróinak gondolatait, ám nem tudnánk semmit ezekről a gondolatokról, ha nem öntötték volna szavakba, vagyis nem fogalmazták volna meg emberi nyelven. Csak a szavak engednek utat a gondolatokhoz. Ennélfogva az ihletés folyamata magában foglalja a gondolatokat éppúgy, mint a végterméket: a Szentírás írott szavait. „Hogy az ihletettséget az ihletett íróknak vagy az általuk leírt Szentírásnak tulajdonítjuk-e, az nagyrészt szükségtelen dilemma. Világos, hogy az ihletés elsősorban az emberekre irányult. A Szentlélek készített embereket, hogy szóljanak vagy írjanak; tehát amit mondtak vagy írtak, az Isten ihletett szava” (Peter M. van Bemmelen írása „Kinyilatkoztatás és ihletés” címmel, *Hetednapi adventista teológiai kézikönyv*. szerk. Raul Dederen, Hagerstown, MD., 2000, Review and Herald, 39. o.). Ahogy Pál apostol is fogalmazott: „A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre” (2Tim 3:16).

Illusztráció

Van egy érdekes párhuzam Isten testté lett Igéje (Jézus Krisztus) és Isten írott Szava (a Szentírás) között. Ahogy Jézus természetfeletti módon fogantatott a Szentlélek által, mégis egy asszony szülte meg, úgy a Bibliának is végső soron a Szentlélek a szerzője, bár emberek írták le.

Jézus Krisztus egy adott időpontban, egy adott helyen lett testté (Betlehemben született, nem pedig New Yorkban, Tokióban vagy

Nairobiában; a Jordán folyóban keresztkelkedett meg, nem pedig a Mississippiben, a Nílusban vagy a Gangeszben). Ez azonban nem teszi semmissé isteni voltát, és nem is korlátozza hitelességét/időszerűségét arra a konkrét történelmi időszakra. *Minden* ember számára Ő az egyetlen Megváltó, az *egész* földön, *minden* korszakban. Hasonlóképpen a bibliai könyvek is egy adott időszakban egy konkrét kultúra keretei között keletkeztek, de ez a fajta közlés nem teszi a Bibliát időfüggővé, üzenetét pedig viszonylagossá. A Biblia Isten Igéje *minden* ember számára, az *egész* földön, az idők végezetéig.

Jézus emberré lett, a valós emberi természet gyengeségeinek minden jelével élt, bűn mégsem volt benne. Hasonlóképpen a Bibliát is emberi nyelven írták, annak minden korlátjával együtt, nem tökéletes mennyei nyelven. A tartalma viszont teljességgel megbízható, nem félrevezető!

Amikor Jézus a földön élt, azt akarta, hogy Isten Fiaként fogadják el. Hasonlóképpen Isten nem akarja, hogy a Bibliát úgy olvassuk, mint bármely más könyvet. Azt akarja, hogy annak fogadjuk el, ami valójában: az Ő írott Szava. Így a Biblia önmagában tekintélyt hordoz, túlmutat az emberi bölcsességen. Ezért méltó arra, hogy az az egyetlen zsinór-mérték legyen, amihez mérni lehet minden tantételt és vallási tapasztalatot.

Természetesen nem azonos Jézus Krisztus és a Biblia. Vannak jelentős különbségek. A Biblia nem testté lett Isten, hiszen Isten nem egy könyvvé vált. Mi nem egy könyvet imádunk, hanem a Megváltót, akiről a Biblia szól. A Biblia nélkül azonban nem sokat tudnánk Jézusról, ha egyáltalán tudnánk róla valamit. Jézus nélkül a Bibliából a legfontosabb üzenet hiányozna. Nélküle nem tudnánk, hogy Jézus a megígért Messiás. Nem fogadhatnánk el Őt mint az Atya által küldött Üdvözítőt, ezért elvesznénk. Tehát a hitünk szempontjából a Biblia alapvető és elengedhetetlen.

Szentírási szakasz

Igaz, hogy a Szentírás alapvető a hitünkhöz, de azt is fontos hozzáténnünk, hogy a Bibliát hittel kell megközelítenünk, ha el akarjuk ismerni Istentől származó voltát. Zsid 11:6 versében azt olvassuk, hogy „*hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni*”. A Biblia életet megváltoztató

üzenetét nem lehet a kritikus lelkület távolából megítélni, hanem hittel kell elfogadni, szeretettel engedelmeskedve annak.

Gyakorlati alkalmazás

Ha tudjuk, hogy a Bibliának isteni tekintélye van, az arra sarkall, hogy tisztelettel és szeretettel viszonyuljunk hozzá. Amit szeretünk, arról nem beszélünk komolytalanul. Ahogy a Bibliáról beszélünk, annak az Isten iránti, mélységes tiszteletünket kell tükröznie. Ez a tiszteletadás nemcsak abban fog megnyilvánulni, hogy hogyan hordjuk és tartjuk a kezünkben a Bibliát, hanem ami még fontosabb, abban, ahogyan követjük és alkalmazzuk tanításait az életünkben; a magatartásunkat a hála és a hűség fogja-e jellemezni. Az Isten Igéje iránti hűség nemcsak annyit jelent, hogy tisztelünk egy könyvet, hanem sokkal inkább a szeretetünk kifejezése a Szentháromság iránt, akiről ez a könyv szól. *„Mert az az Isten iránti szeretet, hogy a parancsolatait megtartjuk; az ő parancsolatai pedig nem nehezek”* (1Jn 5:3, ÚRK). A Biblia megismerteti velünk az élő Istent és segít hasonulni Jézus Krisztushoz.

Miben nyilvánul meg a Szentírás iránti hálás lelkület és a hűség? Mennyiben különbözik a Szentírás tekintélye egyéb irodalmi művek tekintélyétől? Hol érzel kísértést arra, hogy ne kövesd a Bibliát személyes élményeid és érzéseid miatt, amelyek más irányba húznak? Hogyan lehet bizalomteljes a hozzáállásod? A Szentíráshoz hűségesnek lenni nem annyi, mint kitartani a Bibliával kapcsolatos kedvenc nézeteim mellett. Utóbbi esetben ugyanis csak önmagamhoz vagyok hűséges. Nem, a Szentírás iránti hűség arra hív, hogy legyek nyitott, engedjem, hogy a Biblia formálja a gondolataimat és a tetteimet.

EGYETLEN ADVENTISTA A TÍZEZERBŐL

Radenko Melovi (58), Szerbia

Radenko Melovi életében nagy változást hozott, amikor elkezdte az egyetemét. Hátrahagyva szülőfaluját, a 300 kilométernyire lévő, nyüzsgő nagyvárosba, Belgrádba költözött. Egy olyan kollégiumban lakott, ahol 10 000 diák élt. Radenko belevetette magát a szórakozásba, bulizott, ivott, dohányzott a haverokkal. Három évet bliccelt el úgy, hogy egyetlen vizsgát sem tett le. Mégsem rúgták ki, mert minden év végén szakot váltott. A negyedik évben ütött be a tragédia. A húga gyermekszülés közben meghalt. Radenko összetört. A testvére olyan volt, akár egy angyal a családban. Radenko életében először imádkozott úgy igazán. A kollégium 10 000 diákja közül egyetlenegy volt adventista, egy Emilia nevű lány. Megismerkedtek. A lány meghívta a gyülekezetbe, és a közösség fiatal lelkésze a következő kedden már bibliaórát adott Radenkónak, aki azelőtt soha nem olvasta a Bibliát. A fiú már az első bibliaóra után úgy érezte, hogy legszívesebben repülne, olyan csodálatos dolgokat hallott. Azonban amikor a szombat témájához értek, meghökkent. Két papot is megkérdezett arról, hogy miért is ünnepelnek vasárnapot a szombat helyett, ők pedig Krisztus feltámadásának a napjára és az egyház tekintélyére hivatkoztak. Radenkót ez nem nyugtatta meg. Ekkorra már hitte, hogy a Biblia a legfelsőbb tekintély.

Ma Radenko 58 éves, házas, és elvégezte az egyetemet. Szereti Isten törvényét. Emilia harminc évvel később tudta csak meg, hogy a mag, amit egykor elvetett, szárba szökken és gyümölcsöt termelt. Radenko hiszi: Emilia küldetése az volt, hogy elmondja neki a Jézusról szóló örömhírt. „Igazi csoda volt, hogy 10 000 diák között megtaláltam az egyetlen adventistát. Hiszem, hogy ez volt Isten válasza arra, amikor kértem, hogy vezessen a helyes ösvényre.” Radenko az új-belgrádi gyülekezet presbitere.

Jézus és az apostolok nézete a Bibliáról

Áttekintés

ALAPIGE: Máté 4:1-11; 22:37-40; Lukács 4:25-27; 24:13-35, 44-45; Apostolok cselekedetei 4:24-26

A reformáció jelmondata ez volt: „*ad fontes* - vissza a forrásokhoz”. A felvilágosodás háttérén ez a mottó azt jelentette, hogy a reformátorok eldöntötték, visszamennek a Szentíráshoz mint eredeti forráshoz, hogy valóban megértsék a kereszténység mibenlétét és a keresztények feladatát. A reformátorok elutasították, hogy a Szentírás értelmezését a középkori egyházat jellemző hagyományokra és visszaélésekre alapozzák. Ma a szekuláris világnézetből eredő modern feltételezések minimálisra csökkentik a Biblia tekintélyét. Ezért sokan úgy vélik, csupán téves és primitív gondolatok gyűjteménye, amiket vagy a korhoz kell igazítani, vagy el kell vetni. A mai keresztényeknek tehát szintén vissza kell térni a forrásokhoz.

A legfőbb példakép, akihez igazodnunk kell: Jézus Krisztus. Hogyan tekintett Ő a Szentírásra? Kifejezett-e kétséget az Írások bármely részlete iránt? Vagy pedig az élet minden területére vonatkozóan tekintélyként idézett a Bibliából (amely az Ő korában az ószövetségi írásokat jelentette)? A modern, tudományos kor tagadja Isten létezését. Sokan azt állítják, hogy ha létezik is Isten, nem avatkozik be az emberi történelembe. Ahelyett, hogy ezeket a feltételezéseket követnénk, nem kellene-e megvizsgálnunk minden ilyen állítást annak alapján, amit a Szentírás szerint Jézus tanított és amelyekben hitt, nekünk is példát adva? Mi a helyzet a tanítványokkal, az apostolokkal, akik az Újszövetség legnagyobb részét írták? Vajon nem követték ők is Mesterük példáját? Ezen a héten visszamegyünk Jézushoz és az apostolokhoz, hogy megfigyeljük, hogyan alkalmazták és értelmezték ők a Szentírást. Előre kijelentjük, hogy értelmezésük és alkalmazásuk módszerei ma is megbízható irányelvként és inspirációként szolgálnak számunkra.

Illusztráció

1521-ben V. Károly császár a németországi Wormsba rendelte Luther Mártont, ahol kihallgatás várt rá a birodalmi gyűlés előtt. Ez lett a reformáció fordulópontja. Vajon visszavonja és megtagadja Luther az egész Európát felkavaró írásait? Vagy inkább továbbra is magasra tartja mérceként a *Sola Scriptura* – „csakis a Biblia” elvét? Luther a császár, valamint a legmagasabb polgári és egyházi hatalmasságok előtt állt. Lucas Cranach festőművész ugyanazon évből származó rézmetszetén Luther éles kontúrokkal ábrázolt profilját láthatjuk, tekintete erőt és határozottságot sugároz. Amikor eljött a pillanat, egyenesen, őszintén fogalmazott: „Mivel császári felséged és ti, kegyelmes urak világos, egyszerű és pontos választ kívántok, megadom. Ez a válaszom: hitemet nem rendelhetem alá sem a pápának, sem a tanácsoknak, mivel a napnál is világosabb, hogy a pápa és a zsinatok sokszor tévednek és egymásnak ellentmondanak. Ezért hacsak a Szentírásból vett bizonyítékokkal vagy a legvilágosabb érvekkel és az általam idézett szakaszok alkalmazásával meg nem győznek, hacsak így fel nem szabadítják Isten Szavának elkötelezett lelkiismeretemet, nem tudom és nem is akarom visszavonni tanaimat, mert a keresztény ember számára veszélyes dolog a lelkiismeretével ellentétesen szólni... Isten engem úgy segítjen! Ámen” (Heinrich Boehmer: *Martin Luther: Road to Reformation [Luther Márton: a reformációhoz vezető út]*. New York, 1957, Meridian Books, 415. o.).

Szentírási szakasz

Döntő fontosságú pillanat érkezett el a föld történelmében, amikor Jézust megkísérettette Sátán a keresztsége és a pusztában eltöltött ideje után. Mindössze 40 nappal korábban, Jézus keresztségekor az Atya kijelentette: „*Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm*” (Mt 3:17, ÚRK).

Sátán ekkor megkérdőjelezte ezt. Vajon Jézus az volt, akinek az Atya mondta? A tét tehát Isten szavának megbízhatósága volt. Első válaszában Jézus 5Móz 8:3-ból idéz egy szakaszt: „*az ember nemcsak kenyérrel él, hanem mindazzal, ami az ÚR szájából származik*” (5Móz 8:3, ÚRK). Ennek az igének a szövegkörnyezetében Isten megtartó gondviseléséről olvashatunk, amivel körülvette az ősi Izraelt a 40 évig tartó pusztai vándorlás alatt. Isten megalázta őket, de gondoskodott is róluk, hogy telje-

sen tőle függenek. Jézus tulajdonképpen ezt mondta a szakasz beidézésével: „Atyám, aki ellátta Izraelt 40 éven keresztül, engem is megtart. Csak az Ő szavában bízom, mert tudom, hogy Ő nemcsak minden szükségletem Forrása, hanem magának az életnek is a Forrása.” Van ennek egy mélyebb jelentése, mélyebb üzenete is. Jézus alávetette magát Atyja akaratának, éppen úgy, ahogyan az ősi Izrael kapta a tanítást, hogy rendelje alá magát Isten szavának. Jézus nem a saját tekintélye, hanem a Szentírásé alapján szólt, amit egykor Mózes jelentett ki. Az érvelés úgy hangzik *Mózes ötödik könyvében*, hogy Izraelnek azért kellett volna megőriznie az ÚRnak, az ő Istenének parancsolatait, azért kellett volna az Ő útján járnia és Őt félnie (lásd 5Móz 8:6), mert megővta népét, hogy beléphessenek az ígéret földjére.

„Jézus az Írás szavaival válaszolt Sátánnak: »Meg van írva« (Mt 4:4) - mondta. A küzdelemben Isten szava volt a fegyvere. Sátán csodát követelt Krisztustól istensége jeleként. Ám a minden csodánál nagyobb, szilárd bizalom - az »Így szól az Úr« - volt az a jel, amelyet nem lehetett vitatni. Míg Krisztus ezt az álláspontot fenntartotta, a kísértő nem győzhette le” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 2010, Advent Kiadó, 91. o.). Mi hogyan nézünk szembe a kísértéssel? Szívünkbe rejtettük-e a Szentírás igéit, hogy előhívhassuk azokat, amikor válaszolnunk kell a kísértőnek? Sosem kényszeríthet arra, hogy alá vessük magunkat a kísértésnek, hiszen nekünk is ugyanaz az erőforrás áll a rendelkezésünkre, ami egykor Jézusnak: az Ige.

Illusztráció

1844. október 23-án mély fájdalom és csalódottság töltötte be az adventhívók szívét, hiszen azt kellett átélniük, hogy Jézus nem jött vissza, nem vitte magával őket haza, ahogyan várták. Eladták házaikat és földjeiket. Mindent odaadtak az örömhír hirdetésére, hogy Jézus azon a napon jön vissza. Ekkor azonban legnagyobb reményük vált köddé. Sokan közülük elfordultak a hittől. Többeknek el kellett viselniük a kételkedők gúnyolódását, akik addig is kétségbe vonták állításaikat. Hol hibáztak? Vajon tévedés volt minden, amit a próféciaák tanulmányozása során felfedeztek? Ám ahogy visszatértek a Szentíráshoz, arra a felismerésre jutottak, hogy a dátum nem volt téves, hanem a szentély megtisztításának a jellegét értették félre. A szentély megtisztítása nem a föld elpusztítását jelentette, hanem azt, hogy Krisztus belépett a szentek szentjébe,

hogy ott elkezdje közbenjárói szolgálatának másik szakaszát. Tanulmányaik során az adventhívők megértették Jel 10:9-10 verseinek próféciaját a könyv édes üzenetéről, amiből keserű csalódás lett. Ez a csalódás nem volt új tapasztalat a Jézusban hívők számára, hiszen korábban is történt hasonló.

Szentírási szakasz

A tanítványok nem értették, miért halt meg Jézus Krisztus a kereszten. A judaizmust vallókkal együtt úgy hitték ugyanis, hogy a Messiás földi birodalmat fog alapítani, megszabadítja őket a rómaiak elnyomása alól. Amikor azonban Jézus meghalt és eltemették, végtelenül elcsüggedtek. Csalódásukra ugyanaz volt a megoldás, mint a korai adventhívők esetében. Vissza kellett térniük az Írásokhoz. Jézus megmutatta nekik az utat. *„És Mózesről és valamennyi prófétáról kezdve elmagyarázta nekik mindazt, amelyek felőle megíratottak az Írásokban”* (Lk 24:27, ÚRK). Jézus alapos magyarázatot adott számukra, hogy a tanítványok megérthessék: *„be kell teljesednie mindannak, ami megíratott felőlem Mózes törvényében, a prófétaknál és a zsoltárokbán”* (Lk 24:44). Itt újabb világos utalást láthatunk az Ószövetség három részére, amelyek az Írásokat alkotják. Jézus így imádkozott tanítványaiért: *„Szenteld meg őket az igazsággal: a te igéd igazság”* (Jn 17:17, ÚRK). Jézus számára a teljes Írás tekintéllyel bírt, amely alapját képezte az Ő tekintélyének, szolgálatának és missziójának.

A tanítványok szívükbe zárták Jézus tanítását, ez lett az evangéliumok és a gyülekezetekhez intézett levelek lényegi üzenete. Máté sokat idézett az Ószövetség prófeciáiból. Lukács a nemzeti táblázatokkal kezdte evangéliumát, bemutatva ezzel, hogy Jézus a Messiás. Pál leszögezi, hogy *„A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített”* (2Tim 3:16-17, ÚRK). Zsidók 11-ben Pál felsorol sok férfit és nőt, akik a hit hősei voltak, tehát szó szerint igazságnak veszi az Ótestamentumban található történeteket és azok eredeti körülményeit. Egyetlen újszövetségi író sem vonta kétségbe a Biblia tekintélyét, történelmi hitelességét, prófeciáit vagy tanításait. Egyöntetűen hitelesnek tartották az ószövetségi beszámolókat. Jézus és az apostolok példája a legvilágosabb útmutatás arra, hogyan kell közelíteni a Szentíráshoz. Ők engedték, hogy az Ige magyarázza önmagát. A Szentírás védelmére támaszkodtak a kísértésben, azt hívták segítségül,

hogy „Így szól az Úr”. A lehető legegyszerűbben értelmezték a bibliai szöveget és annak alkalmazásait.

Gyakorlati alkalmazás

Az 1990-es években a keresztyének körében nagy népszerűségnek örvendett a *Mit tenne Jézus?* (WWJD) mozgalom. A fiatalok műanyag karkötőket hordtak WWJD felirattal. Ez a kérdésselvetés akkor is helyénvaló, ha azon gondolkodunk, hogyan viszonyuljunk a Bibliához. Átfogalmazhatnánk a kérdést így is: *Mit mondana Jézus?* Mit mondana Jézus a modern magyarázatokról, amelyek tagadják az Ószövetség főbb eseményeinek történelmi hitelességét? Mit mondana azokról az érvekről, amelyek szerint az Ószövetség az Újtestamentumtól eltérő üzenetet tanít, ezért kisebb a jelentősége és a tekintélye, mint az Újszövetségé? Mit mondana Jézus annak a gyülekezeti tagnak, aki szerint az Újszövetség bizonyos szakaszait (pl. az Efezusi vagy a Korinthusi levél) csak azokra a gyülekezetekre szabad alkalmazni, amelyeknek eredetileg írták? Vajon Jézus korlátozná a Biblia tekintélyét? Jézus tanítványaiként követjük-e azt, ahogyan Ő a Szentíráshoz viszonyult? Megpróbáljuk magyarázni és kifordítani a szavait, ahogy a farizeusok és a szadduceusok igyekeztek annak idején csapdába csalni Jézust?

1. Kérjük meg az osztály tagjait, hogy idézzenek fel olyan tapasztalatokat, amikor eltávolodtak Jézustól, de eszükbe jutottak konkrét bibliaszövegek! Milyen áldások származnak abból, ha kívülről megtanulunk bibliai részeket és a szívünkbe rejtjük azokat? Istennek hány ígéretét tanultad meg arra az időre, amikor talán nem lehet kezdedben a Biblia?
2. Gondoljunk egyéb esetekre, amikor Jézus és az apostolok a Szentírás szakaszaira alapozták érveiket! Mennyire voltak hatékonyak az ilyen érvek?

VISSZA AZ ISKOLÁBA

Daniela Marinkovi (41), Szerbia

Daniela Marinkovi szülei nem tanultak tovább a középiskola után, és legnagyobb álmuk az volt, hogy lányuk egyetemet végezzen. Daniela azonban lázadt ez ellen, úgy érezte, igazságtalan, hogy ilyen elvárást támasztanak vele szemben. Mégis a kedvükben akart járni, ezért beiratkozott orosz szakra, de hamarosan otthagyta. Egy telefontársaságnál helyezkedett el 20 évesen, majd férjhez ment. Munkáját rettentően unalmasnak találta. A monotóniát az törte meg, amikor megszületett a kislánya. A GYES ideje alatt volt ideje gondolkodni. Egyszer meglátogatta az apját, aki időközben elvált, majd újránősült, és sokat beszélgetett annak feleségével. Az asszony pszichológus volt, és bátorította Danielát, hogy kezdje el újra az egyetemet. Mivel a belgrádi egyetemen szombaton volt a felvételi vizsga, Daniela az újvidéki egyetemre iratkozott be, ahol pénteken felvételizhetett. Zsúfolt év következett, sok munkával és tanulással. Folyamatosan imádkozott és megbizonyosodott arról, hogy jó úton jár. Az év vége felé leépítés volt a munkahelyén, őt is elküldték. Ám ezt is áldásként fogta fel, mert úgy érezte, hogy így több ideje lesz a tanulásra. Eldöntötte, hogy nem megy át a belgrádi egyetemre, mert Újvidéken a professzorok már elfogadták őt a hitével és a szombattal együtt. A pénz sem jelentett már problémát, mert jó jegyeket szerzett, így teljes ösztöndíjat kapott. Daniela szülei számára hatalmas öröm volt, amikor lányuk 2018 októberében a mesterfokozatot is megszerezte pszichológiából.

Daniela ma Belgrádban dolgozik az ADRA területi koordinátoraként, egy női menekülteket befogadó állomáson. Nagyon szereti a munkáját. „Ez a munka dinamikus és kreatív, tehát minden együtt van benne, amire vágytam. Nagyon hálás vagyok érte!” - vallja Daniela.

A Biblia – teológiánk irányadó forrása

Áttekintés

ALAPIGE: Példabeszédek 1:7; 9:10; Ézsaiás 8:20; Márk 7:1-13; János 5:46-48; 7:38; Róma 2:4; 1Korinthus 11:2; 2Korinthus 10:5-6; 2Thesszalónika 3:6; Titusz 3:4-5; 1János 2:15-17

Sokszor nem vagyunk tudatában annak, hogy mi minden hat a gondolkodásunkra és a teológiánkra. Még ha egyedül a Szentírás alapján akarunk is élni, az írásértelmezésünket úgy is jelentősen formálja számos egyéb tényező: a hagyományok, amelyekhez hozzászoktunk, amelyek között felnőttünk, a gondolkodási mód, amire tanítottak, az, hogy milyen fokig használjuk józan eszünket a dolgok magyarázásában, valamint az egyes emberekkel és ideákkal szerzett tapasztalataink, a minket körülvevő kultúra. Jelentősen befolyásolja a teológiánkat az, hogy mely forrásnak vagy források kombinációinak adunk elsőbbséget, végül ez fogja meghatározni a teológiai nézetünket. A katolikus és ortodox egyházakban a hagyomány szerepe fontos és döntő. A karizmatikus és pünkösdistá gyülekezetekben általában a tapasztalat a végső tekintély. A liberális teológiában sokszor az emberi értelemé az utolsó szó, ez dönti el, hogy mi elfogadható és mi nem az. Továbbá bizonyos mértékben minden gyülekezetre hat a helyi kultúra. Egyetlen keresztény vallási közösség sem létezik a Biblia nélkül. Nem akarunk olyan hitet, aminek nem része a tapasztalat és kizárja a gondolkodást, ami értelem nélküli és nincs meg benne a pozitív hagyományok áldása. Fontos, hogy ezeknek a hatásoknak tudatában legyünk, és megértsük, hogy forrásainknak lehet pozitív kölcsönhatása is, ami a hitünket illeti. Ugyanakkor fel kell ismerjünk a források korlátait is. Íme a döntő kérdés: melyik forrást fogadjuk el hitünk és gyakorlatunk végső és legfőbb tekintélyeként?

Illusztráció

A tradíció híre sokszor rossz. A szűklátókörű gondolkodással azonosítják, amikor szolgálai módon, ridegen ismételnék és gyakorolnak bizonyos rituálékat. A hagyomány azonban nem rossz ügy általában. Gondoljunk néhány pozitív szempontra, ami jellemezheti! Ez képezi az újra meg újra ismétlődő tettek szerkezetét és stabilitását. Összeköt a múltunkkal és talán az eredetünkkel is. Értékeket közvetít, számunkra fontos dolgokat visz tovább. Segít életben tartani fontos események és dolgok emlékét. Ez mind nagyon jó és hasznos.

A probléma ott kezdődik, ha a hagyományok önálló életre kelnek és végül fontosabbá válnak, mint az eredeti dolgok, amelyeket őrizni szerettünk volna. Megvan az esélye, hogy a hagyományok nőnek, terjeszkednek és olyan szempontokat kezdenek képviselni, amelyek túlnőnek azon, ami eredetileg elindította a tradíciót.

Gal 1:9 versében Pál arra inti a hívőket, hogy ne prédikáljanak más evangéliumot, mint amit annak idején elfogadtak. Tehát van egy hagyomány, amit Isten indított el, de vannak emberi tradíciók is, amelyek eredetileg nem képezték az Úr tervének vagy az Igének a részét.

Tapasztalat

Az embert Isten úgy teremtette, hogy képes tapasztalni a szeretetet, a szépséget, az összhangot, a muzsika, a művészet csodáit és a kapcsolatokat nem csupán racionális módon. A tapasztalat az életünk része és az Istennel való kapcsolatunk fontos eleme is egyben.

Gondoljunk hitünknek arra az oldalára, ahol az öröm, a bűnbocsánat, a tiszta lelkiismeret, a jó, kedves, szeretetteljes tettek tapasztalata pozitívan hatott az Istennel és a többi hívővel való kapcsolatunkra!

Előfordult már, hogy az elutasítás, az előítélet, a gyűlölet, a gyanakvás, a kétség, az irigység, a féltékenységek negatívan hatottak az Istennel való kapcsolatunkra és a róla alkotott képünkre? Mit tanít ez a felelősségünkről, hogy Krisztus élő levelei legyünk (2Kor 3:2-3), és így mások olvashassanak az életünkből, ha meg akarják ismerni Istent?

Illusztráció

Emberi tapasztalatunk hatalmas erőforrás, de lehet megtévesztő és félrevezető is. Hogyan reagálnánk, ha egy karizmatikus keresztény állítaná, Isten azt mondta neki, hogy vasárnap kell Őt imádni, holott a Biblia világosan kijelenti, hogy a hetedik nap, a szombat a szent nyugalomnap? Mihez kezdenénk, ha egyetlen lelki ajándék meglétét tennék meg annak normájául, hogy mit jelent Szentlélekkel teljes életet élni?

Kultúra

A *kultúra* szavunk a latin *cultura* kifejezésből származik, ami viszont a *colere* szóból ered, jelentése: művelni, gondozni. A kultúra magában foglalja – egyebek között – a szokások rendjét, az értékeket, az emberek közötti kapcsolatok normáit egy adott emberi közösségen belül. Isten képessé tett arra, hogy alakítsuk a saját kultúránkat, ugyanakkor mindnyájunkra hat(nak) a kultúra/kultúrák, amely(ek)ben élünk.

A Biblia is egy bizonyos kulturális közegben jött létre. Sokat segít, hogy jobban megértsük mondanivalóját, ha megismerkedünk a Szentírás kulturális hátterével. Ez azonban nem vezethet ahhoz a gondolathoz, hogy a Szentírás csak a maga kultúrájában értelmezhető. A Biblia Isten Szava, és ezért pozitív hatása lehet az emberi kultúrákra, a társadalmak felemelkedését szolgálhatja.

Soroljunk fel példákat arra, hogy a biblikus gondolkodás pozitív irányban változtatott meg egy egész társadalmat vagy közösséget, illetve a kultúránkat, vagy ahol jó hatással volt szűkebb közösségünkre, kultúránkra! Gondoljunk el szombatiskolai osztályunk tagjaival azon, hogyan lehet a Bibliát és a biblikus elveket úgy bemutatni, amit jól fogadnak az emberek, hogy így pozitív, biblikus „ellenkultúrát” alakítsunk ki a környezetünkben!

Nincs a földön tökéletes kultúra, hiszen mindenre hat a bűn. Ebből következően a kultúrán belül sem minden egyértelműen pozitív. Bizonyos kulturális dolgok gyengíthetik a hitünket, sőt, akár démoni eredetűek is lehetnek. Hogyan különböztethetjük meg egymástól a kultúra pozitív és negatív aspektusait? Hogyan kerülhetjük el, hogy szimplán a kultúránkat másoljuk le az istentiszteletünkben? Ugyanakkor miért kell kulturális szempontból időszerűnek is lennünk ahhoz, hogy

elérhessünk másokat? Hogyan lehet a Biblia a végső mérce ebben a törekvésben?

Érvelés

Isten a gondolkodás képességével teremtett meg bennünket. A Biblia nagy részében megtaláljuk a felhívást, hogy gondoljuk át, elmélkedjünk azon, amit a Szentírásban olvasunk, hogy az hasson gondolatainkra, egész gondolatvilágunkra. Újra meg újra megismételt kérdés: „Mit gondolsz?” (Mt 17:25; 18:12; 21:28; 22:17; 22:42; 26:66 stb.); „Nem olvastad-e?” (Mt 12:3, 5; 19:4; 21:16, 42; 22:31 stb.). Ezek egyaránt arra utalnak, hogy Isten szeretné, ha használnánk az értelmünket, hogy megértsük és megismerjük Őt és Igéjét. Miközben helyesen és a maga igaz voltában ismerhetjük meg Őt, azt sem szabad elfelejtenünk, hogy soha nem fogunk *mindent* felfogni, ami Istennel kapcsolatos. Csak teremtmények vagyunk, nem istenek! A gondolkodásunkat elsötétítette és befolyása alatt tartja a bűn. Ezért szükséges az, hogy „foglyul ejtünk minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak” (2Kor 10:5, ÚRK). Ha nem vagyunk hajlandók alárendelni gondolatvilágunkat a Szentírás magasabb tekintélyének, akkor gyorsan eljutunk oda, hogy az Írás újabb és újabb részeit fogjuk megítélni aszerint, mit tartunk mi logikusnak és igaznak. Így az értelmünk lesz a mércéje annak, hogy mit fogadunk el és mit nem. Ez a beállítottság pedig rögtön kizárja, hogy valóságosnak tartsuk például a Bibliában található csodákat, és hatni fog arra is, mennyire fogadjuk el a biblikus igazságokat, mint például az Istenről szóló tant, a Szentháromság természetét, Krisztus istenségét, a Szentlélek személyéről szóló tant, Jézus Krisztus testben való feltámadását vagy az ember szabad akaratát és Isten szuverenitása közötti összefüggést, csak, hogy egy néhányat említsünk. Végeredményben „a kritikai módszernek meg kell buknia, mivel egy belső lehetetlenséget mutat be. A kinyilatkoztatás viszonyítási párja vagy ellenpontja nem a kritika, hanem az engedelmesség; nem a kijavítás... hanem a »hadd fogadjam el a javítást«” (Gerhard Maier: *The End of the Historical-Critical Method*. St. Louis, 1977, Concordia, 23. o.).

A Biblia

A Biblia a legfőbb tekintély számunkra a hit és a gyakorlat minden területén, mert hisszük, hogy az íróit a Szentlélek ihlette, hogy megbízható, hiteles módon tudassák, amit Isten közölni akart általuk. Jézus és az apostolok ezzel a szemléletmóddal közelítették meg a Szentírást. Jézus

számára az Isten Szava igazság (Jn 17:17). Szerinte ha nem hiszünk Mózesnek, akkor nem hiszünk az Ő szavának (Jn 5:46-47). Jézus számára a Szentírás a hitünk mércéje: „Aki hisz bennem, amint az Írás mondta...” (Jn 7:38, ÚRK). Hasonló módon, az apostolok is újra meg újra visszautaltak a Szentírásra mint tanításuk alapjára és mércéjére (ApCsel 17:11; Róm 10:11 stb.). Hittek az Írásokban, „mert amiket régen megírtak, a mi tanulságunkra írták meg, hogy állhatatossággal és az Írások vigasztalása által reménységünk legyen” (Róm 15:4, ÚRK). Nem múlhatjuk felül sem az apostolokat, sem Krisztust a Szentíráshoz való viszonyulás kérdésében. Krisztus a példaképünk. Jól tesszük, ha Őt követjük, aki hite döntő mércéjeként mindig a Szentírásra utalt.

Gyakorlati alkalmazás

A szeretetre is érvényes néhány tényező, amiről ezen a héten beszéltünk. Aki szerelmes, szenvedélyes érzéseket él át. A szerelem és a szeretet is több pusztán érzésnél. Általában jó okunk van arra, hogy miért szeretünk valakit és ő miért viszonozza az érzésünket, mégsem csak észérvekre alapozzuk a szeretetet.

Amikor egy szerelmi kapcsolatot kezdünk, igyekszünk olyan szokásokat és hagyományokat kialakítani, amelyek emlékeztetnek bennünket az együtt töltött, tartalmas pillanatainkra. Ám amikor ezek a hagyományok fontosabbá válnak, mint maga a kapcsolat, akkor már tévútra térünk és elveszítettük a lényegét. A szeretetünket általában úgy mutatjuk ki egy másik személy iránt, ahogy az a kultúránk általános szokáskörébe és normái közé illik. Ám ha hagyjuk, hogy csak a környezetünk kultúrája határozza meg a szeretetünk kifejezését, gyorsan rászokunk olyan dolgokra, amelyeket konkrétan tilt a Szentírás.

Mindezt összegezve tehát olyan forrásra van szükségünk, ami irányítja és nem csupán emberi eredetű tartalommal tölti meg a szeretetünket, a szerelmünket és az életünket. Megbízható forrásra van szükségünk, ami mélyebbre megy annál, amit érzünk, magasztosabb annál, amit gondolunk, és értelmesebb minden emberi hagyománynál és kultúránál. Köszönjük meg Istennek örök és megbízható Szavát, a Bibliát!

KÉT NEM VÁRT FIÚ

Halina Pastuszko (65), Lengyelország

Halina Pastuszko harmadik lánya születése után úgy döntött, már nem szeretne több gyermeket. Ám 42 éves korában, éppen első unokája születésekor kiderült, hogy ő is várandós. Az orvosa nem bátorította a szülésre, azt mondta, életkora miatt nagy a kockázata a rendellenességek kialakulásának, inkább az abortuszt javasolta. Halina hiába próbálta hívni a klinika számát, nem ért el senkit. A férje könyörgött neki, hogy ne vetesse el a babát, így végül megtartotta. Teljesen egészséges fia született. Öröme olyan nagy volt, hogy hálából titokban bibliaórára kezdett járni egy adventista lelkészhez. Hívó férje legnagyobb örömére Halina egy táborban megkeresztelkedett. Eltelt néhány év, és Halina beiratkozott a lengyel adventista szemináriumba, hogy diplomát szerezzen. Ott hallotta, amint egy Down szindrómás férfi a fogyatékkal élők problémáiról beszélt. Annyira megérintették a hallottak, hogy eldöntötte: a fogyatékkal élő gyermekek gondozásáról fogja írni a szakdolgozatát. Ekkor történt, hogy egy gyógytornász bemutattott neki egy árvaházban élő, tízéves kisfiút. Halina szinte azonnal megszerette Dawidot. Hétfégenként hazavitték magukhoz, míg egy vasárnap este Dawid nem akart visszamenni az intézetbe. Kapaszkodott a székbe és sirt. Halina eldöntötte, hogy örökbe fogadja. Döntését minden családtag ellenezte, kivéve a legkisebb fiút, a 12 éves Adamot, aki ragaszkodott Dawidhoz. Könyörgő levelet írt a szüleinek. A bíróság gyorsan odaítélte Dawidot a családnak, aki 2009. július 2-án végleg otthonra talált náluk. Hónapokkal a költözése után megoperálták a lábát. Az orvosok úgy gondolták, hogy a gyermek sosem fog tudni járni, de négy további műtétet követően mégis elindult.

A fiú ma 17 éves, élő bizonyítéka Isten csodáinak. Bármerre járnak, a család mindenütt bizonytságot tesz Istenről azoknak, akik meghallgatják őket. Dawid szereti a Bibliát. A múlt évben több fejezetet megtanult kívülről. Kedvence a 23. zsoltár, ami összefoglalja az életét. „Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm” - mondja boldogan.

Egyedül a Szentírás – Sola Scriptura

Áttekintés

ALAPIGE: Ézsaiás 8:20; Lukács 24:27, 44-45; 1Korinthus 4:6; 2Timótheus 1:13; Titusz 1:9; Zsidók 4:12

A Biblia és a protestantizmus története összefonódik. Kimondhatjuk, hogy a kereszténység története bizonyos értelemben a bibliamagyarázat története is. *Sola Scriptura* – csakis a Biblia – ez volt a reformáció jelmondata. A *Sola Scriptura* elve emelte ki, hogy a Biblia a teológia egyetlen mércéje és mérvadó forrása. Továbbá a *Sola Scriptura* alapján bírálták a papi hatalmi struktúrákat és az évszázados egyházi tradíciókat. Ennek nyomán került vissza a Biblia az egyszerű emberek kezébe. A *Sola Scriptura* a kritikus vezérelv, ami irányítja az egyház életét, kifejezi a meggyőződést, hogy a Biblia és csakis a Biblia a keresztény hit és életmód egyetlen, kizárólagos mércéje. Hitünk csak akkor érvényes, ha összecseng az egész Szentírás (*Tota Scriptura*) tanúságtételével. Ez a kitétel magában foglalja a Biblia egységét és azt, hogy a Biblia minden állítása világos.

Tehát a *Sola Scriptura* sokkal több pusztán reformációs szlogennél. A Biblia nélkül a reformáció nem lett volna képes elérni, amit elért. Sok fontos bibliamagyarázati alapelvre is utal, amelyek elválaszthatatlanul összefonódtak a *Sola Scriptura* elvével. Ezen a héten közelebről is megfogunk vizsgálni néhány bibliamagyarázati elvet.

Kommentár

Amikor hitünkre vonatkozóan megerősítjük a *Sola Scriptura* elvét, elismerjük a Biblia isteni tekintélyét minden más forrás felett, amelyek befolyásolhatják teológiánkat. A *Sola Scriptura* nem jelent *Solo Scripturát*, vagyis egyedüli, kizárólagos írást. Vannak más források is, amelyek elkerülhetetlenül részét képezik a hitünknek. Azonban csak a Szentírás az,

amit a hit és a gyakorlat dolgaiban legfőbb mércének és tekintélynek fogadunk el, minden más forrással szemben. A Szentírás felette áll minden egyházi hitvallásnak. Nem esik a tudomány, a többség hangja, a hagyomány, az észérvek vagy a tapasztalat ítélete alá. Ellen G. White szavaival élve: „De Istennek lesz egy népe a földön, amely minden tanítás normájának és minden reform alapjának a Bibliát és csakis a Bibliát tartja. A tudósok nézetei, a tudomány következtetései, a többség hangja, az egyházi zsinatok hitvallásai és határozatai - amelyekből oly sok és sokféle van, mint az általuk képviselt egyházakból - külön-külön és együttvéve sem tekinthetők bizonyítéknak egyetlen hitpont mellett, sem ellen. Mielőtt bármilyen tantételt vagy előírást elfogadnánk, kérdezzük meg, hogy mit szól hozzá az Úr” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 1995, H. N. Adventista Egyház, 529-530. o.)!

A Bibliának elsődleges a szerepe isteni eredete és tekintélye miatt. Tehát nem állíthatunk kevesebbet, mint amit a Szentírás megerősít, de hozzá sem szabad tennünk a szavaihoz, sem túlmagyarázni világos tanításait. A Biblia utolsó könyvének végén a következő figyelmeztetést olvassuk, ami az egész Szentírásra vonatkozik: „Bizonyoságot teszek pedig mindenkinek, aki e könyv prófétai beszédeit hallja: Ha valaki ezekhez hozzátesz, azt Isten e könyvben megírt csapásokkal sújtja; és ha valaki elvesz e prófétai könyv beszédeiből, annak Isten elveszi az osztályrészét az élet fájából, a szent városból és azokból, amik e könyvben megíratlak” (Jel 22:18-19, ÚRK).

**Vajon miért fontos, hogy semmit se adjunk hozzá a Szentírás szava-
ihoz és semmit se vegyünk el belőle? Mi történne, ha hozzáadnánk
vagy elvonnánk igazságaiból? A Szentírás tekintélye szempontjából
mit jelentene a kibővítés vagy kihagyás? Mit mondhatunk annak
a személynek a tekintélyéről, aki a Bibliához hozzátesz vagy elvesz
részeket abból?**

Egyedül a Szentírás hitünk uralkodó mércéje. Ez a kijelentés sokféle
egyéb szempontot és elvet felölel, például az alábbiakat:

A Szentírás egysége

A Szentírás csak azért lehet teológiai iránymutató és mérce, mert tartal-
mában megbonthatatlan egységet alkot. Ez az isteni ihletettség eredmé-
nye. Az egység nem utólagos szerkesztés folytán jött létre, hanem azért,

mert Istentől ered. Erről maga a Biblia tesz tanúságot azzal, hogy az Újszövetség írói alapjában véve az összes ószövetségi könyvből idéztek (amelyek az akkori Szentírást alkották), és Jézus meg az újtestamentumi írások tekintélyének a szintje megegyezik az Ószövetségével (vö. Lk 10:16; 2Pt 3:16). Tehát nincs a Szentírásnak olyan része, amely nagyobb tekintéllyel bírna, mint a többi. Az Újtestamentum nem felsőbbrendű az Ószövetségnél, az Ószövetséget az Újtestamentum bontja ki igazán.

Isteni ihletettség nélkül nem lenne egység a Szentírásban, csak egymástól elkülönülő és egymásnak ellentmondó írásokat találnánk benne. A Szentírás egysége nélkül nem tudnánk kialakítani átfogó biblikus teológiát, csak a különböző bibliai szerzők eltérő, egymással nem összeegyeztethető teológiájáról beszélhetnénk. Kizárólag az egység miatt lehet a teljes Szentírást figyelembe véve, igét igével összevetve értelmezni azt. E belső egység nélkül nem vethetnénk össze igeverset igeverssel. Nem utalhatnánk vissza a Szentírás egyes igéire, hogy eldöntsünk kérdéseket. A Szentírás egységéből messzire mutató következtetéseket lehet levonni teológiánkra nézve. Az Ige alapvető egysége nélkül nem tudnánk megkülönböztetni az igazságot a tévedéstől, nem lennének ellenérveink a tévtanításokkal szemben. A Szentírás egysége nélkül sokféle-képpen lehetne magyarázni a Biblia tanításait, és úgy látnánk, hogy a Biblia tele van ellentmondásos, következtelen állításokkal és szempon-
tokkal. Így elveszítené azt a szerepét, hogy hitünk mércéje és iránytűje legyen, nem teremthetne teológiai egységet a hívők között.

Alkalmazás

Ma némelyek úgy vélik, hogy az Újszövetség nagyobb tekintéllyel bír, mint az Ószövetség. Akik ezt állítják, azon az állásponton vannak, hogy az Ószövetség a haragról és a bosszúról szól, a cselekedetek általi üdvösséget tanítja, ugyanakkor az Újszövetségben a szeretetet, a kegyelmet, a megbocsátást és az irgalmat találjuk. Ezért az Újtestamentumot – különösen Jézus szavait – az Ószövetség fölé helyezik. Hogyan reagálnánk egy ilyen gondolatmenetre? Milyen következtetésekre jut a Biblia tekintélyével kapcsolatban az, aki ilyen nézetet vall?

A Szentírás tisztasága

Ha egyedül a Szentírásra hagyatkozunk, akkor azt a meggyőződésünket is világosan kifejezzük, hogy amit a Szentírás kijelent, az elég egyértel-

műen érthető és átültethető a gyakorlatba. Talán nem azok a legnehezebb igeversek a Bibliában, amelyek kihívást jelentenek korlátolt értelmünk számára. Sokkal nehezebbek azok, amiket világosan értünk ugyan, de nem akarjuk a gyakorlatban követni. A Bibliát jól megérthetik gyerekek és felnőttek egyaránt. Igazságainak azonban van olyan végtelen távlata is, amit fel nem mérhetünk. Ebből következik tehát, hogy a legpallérozottabb elmének is elegendő tere van mélyebb értelmezésben és tudásban fejlődni.

A Szentírás újra meg újra kijelenti önmagáról: szövege elég világos ahhoz, hogy megértse, aki olvassa és hallgatja (lásd Neh 8:8, 12; Mt 12:3, 5; 19:4; 21:42; 22:31; Mk 12:10, 26; Lk 6:3; Ef 3:4). Mivel érthető, ezért teljes felelősségünk van abban, hogy mit teszünk és mit nem teszünk, miután megértettük az adott kérdést.

Mi haszna volna a Szentírásnak, ha homályos és érthetetlen volna? Lehetne akkor a mércénk és az iránytűnk? Fejtsük ki a válaszunkat!

Az Ige magyarázza önmagát

A Szentírás – egységes voltából adódóan – szolgálhat önmaga magyarázataként. Az Írás egyes részei megvilágítják más részeit. Ezért alaposan meg kell figyelni a bibliai kijelentések történelmi és irodalmi összefüggéseit, és nem csak egymás mellé gyűjteni azokat a szakaszokat, amelyekben ugyanaz a szó előfordul. Amikor engedjük, hogy az Írás megvilágítsa az egyéb részeket, ahol ugyanazok a gondolatok, illetve kifejezések feltűnnek, figyelembe kell venni, mit mond a teljes Szentírás egy adott tárgyról. Az igék alapos összevetésének és tanulmányozásának elsőbbséget kell élveznie minden kommentárral vagy másodlagos szerzővel szemben, akik bibliai témákról írnak vagy magyarázzák a Szentírást. Még Ellen G. White műveivel sem szabad helyettesíteni az alapos biblia-tanulmányozást. Értékes meglátásokat nyerhetünk magyarázataiból, de az ő írásai sem helyettesíthetik a Biblia alapos tanulmányozását!

Gyakorlati alkalmazás

Nincs szükségünk prédikátorokra, az egyház tanári karára vagy egyéb tekintélyes emberekre ahhoz, hogy megmagyarázzák nekünk a Szentírást. A Biblia minden hívő papságát tanítja. Azonban bölcsessé-

get rejt azok kollektív tudása, akik szintén tanulmányozzák az Igét. Isten a hittestvéreinket is vezeti, és az új világosság ki fogja állni azok legalaposabb vizsgálatának próbáját is, akik szintén drága kincsként értékelik a Biblia üzenetét. Ellen G. White szavaival élve: „Isten nem mellőzte népét és nem választott egy-egy magányos férfit itt és amott, mint egyedül méltókat, hogy megbizsa őket igazságával. Ő nem ad egy embernek új világosságot a testület megalapozott hite ellenére. Minden reformban felléptek emberek ezzel az igénnyel élve... Ne legyen senki se magabizó, mintha Isten neki sajátos világosságot adott volna testvérei felett! Valaki elfogad néhány új és sajátos eszmét, mely látszólag nem ütközik az igazsággal... Addig beszél arról, míg úgy tűnik neki, hogy az szépséggel és fontossággal van felruházva. Sátánnak hatalmában áll, hogy ezt a hamis látszatot keltse. Végül ez lesz a mindent lekötő téma, az egyetlen nagy pont, amely köré minden összpontosul, és az igazságot gyökeresen kitepi a szívből... Figyelmeztetek, óvakodj a felesleges vitáktól, amelyeknek célja eltéríteni az elmét az igazságtól! A tévelygés sohasem ártalmatlan, sohasem szentel meg, mindig zavart és nézeteltérést okoz” (Ellen G. White: *Az utolsó napok eseményei*. Budapest, 2007, Advent Irodalmi Műhely, 69. o.).

Milyen szempontból fenyeget bennünket is az a veszély, hogy olyan fontosnak és lenyűgözőnek tartunk valamilyen „új világosságot”, hogy azzal zavart és nézeteltéréseket okozunk? Miért bölcs dolog másokkal is megbeszélni a témát és tanácsukat/véleményüket kérni? Miért veszélyes, ha új világosságot fogadunk el Krisztus testének „megalapozott hitével szemben”?

EGY ROSSZ DÖNTÉS

Mariusz Maikowski (55), Lengyelország

Miután hónapokig heti rendszerességgel tanulmányozták a Bibliát, a rabok közül heten készen álltak a keresztségre egy lengyelországi börtönben. De hogyan kereszteljük meg őket? Mariusz Maikowski-nak támadt egy ötlete. A rabokat meg lehetne keresztelni a Balti-tengerben, egy ifjúsági tábor keretében. Mariusz engedélyt kért a börtönigazgatótól, hogy négy napra engedje ki a rabokat. Elutaznak, két napig a táborban lesznek, majd visszautaznak. A lengyel törvények szerint időnként rövid szabadságra engedhetik a börtönből azt, aki jó magaviseletet tanúsít és már letöltötte a büntetésének kétharmadát. A hat rab megkapta az engedélyt. Egy másik társuk, Jurek, szintén eldöntötte, hogy meg akar keresztelkedni, és mivel ő is letöltötte a büntetése kétharmadát, neki is engedélyezték az utat. Már félúton járt a csapat, amikor a vonatuk megállt azon az állomáson, ahol Jureknek fel kellett volna szállnia, de ő nem volt ott. A hat elítélt megkeresztelkedett a Balti-tengerben, és két nappal később legnagyobb meglepetésre mindannyian jelentkeztek a börtönben, pedig az örök időközben fogadásokat kötöttek, hogy hányan fognak megszökni közülük.

Jurek azonban nem tért vissza, úgyhogy elfogatási parancsot adtak ki ellene. Megkereste régi bűnöző haverjait és 17 éves öccsét is hívta, hogy álljon be a bandába. Lengyelország északi részén, Toru városában garázdálkodtak. Egy este Jurek és az öccse nagyon berúgtak. Kiraboltak, megerőszakoltak és megfojtottak egy fiatal ápolónőt. A két férfit elfogták a rendőrök. Hosszú évtizedekre lecsukták őket. Mariuszt 20 éven át nem hagyta nyugodni Jurek szörnyű története. Egy napon az új körzetében felkereste őt egy gyülekezeti tag, és elmondta, hogy a húgának egy börtönviselt fiatalember udvarol, aki sokat tud a Bibliából. Mariusz a gyülekezet támogatását ígérte és bibliaorákat adott a fiúnak. Tomek azonban kemény ellenállást tanúsított Istennel szemben. Mariusz komolyan igyekezett áttörni védekezése falán. Aztán elhatározta, hogy elmondja neki Jurek történetét, hátha döntésre bírja. A történet végére Tomek megtörtén zokogott. „Én vagyok Jurek öccse!” – vallotta be könnyek között.

Tomek ma egy rehabilitációs intézetben van, keresztségre készül és a hatására még ketten döntöttek Isten mellett. Jurek életfogytig börtönben marad. „A történet részben szomorú és szörnyű, másrészt Isten hatalmát is bizonyítja, azt, hogy mi mindent tud tenni az életünkben.”

Miért szükséges a Szentírás értelmezése?

Áttekintés

ALAPIGE: Nehémiás 8:1-3, 8; Lukács 24:27, 44-45; János 1:41; 9:7, 39-41; 12:42-43; Apostolok cselekedetei 9:36; 17:22-26; 1Korinthus 12:10; 14:26; Zsidók 11:6

Van, aki azt mondja, hogy úgy fogadja el a Bibliát, ahogyan olvassa, nincs szüksége magyarázatokra. Dicséretes komolyan venni a Bibliát és készségesen követni a parancsait, ám senki sem üres elmével közelít az Igéhez. Mindnyájuk gondolkodását és értelmét befolyásolja a neveltetésünk, a családjunk, a kultúra, amiben felnőttünk, valamint az életpasz-
talatunk.

Mindnyájunknak van valamilyen előfeltételezésünk, amivel megközelítjük a szöveget. A Biblia olvasása és tanulmányozása elkerülhetetlenül magával hoz valamiféle értelmezést. A Bibliát három nyelven írták (görögül, héberül, arámul), és legtöbbször nem, vagy csak kevésbé ismerjük ezeket a nyelveket. És amint minden fordító tudja, a fordítás valamilyen nyire ferdtetés is, vagyis bizonyos fokú értelmezéssel jár. Nagyon jól kell ismerni egy nyelvet ahhoz, hogy az apró finomságokat is felfedezhessük, ha például ironikusan fogalmaz az író. Ráadásul az értelmünket elhomályosította a bűn, és ez nem jelentéktelen, ha lelki dolgokról van szó. Annyi különböző egyház és felekezet létezik, pedig mind azt állítja, hogy a Biblia szerint élnek, ami szintén azt mutatja, hogy mindnyájunkban működik bizonyos értelmezés. Viszont az is megtörténik, hogy ugyanazt a Könyvet tanulmányozva egységes következtetésekre jutunk, a fenti különbözőségek ellenére is. Az értelmezés szükséges a megértéshez, és ezen a héten néhány magyarázati módszert fogunk megvizsgálni, amelyek a bibliatanulmányozásban vezetnek bennünket.

Kommentár

Egy mondat jelentését nemcsak az egyes szavai határozzák meg, hanem az is, hogy azok a szavak milyen összefüggésben fordulnak elő. Amennyiben nem vesszük figyelembe a közvetlen vagy tágabb irodalmi kontextust és azt, ahogyan az adott mondat használja azokat a kifejezéseket, akkor rossz következtetésekre juthatunk. Hasonlóképpen megfontolás tárgyává kell tenni az írás történelmi háttérét is. Ez segít a maga helyére tenni a szöveget. A környezetéből kiragadott szakaszt az ember könnyen a saját véleménye bizonyítékának láthatja. Ha figyelmen kívül hagyjuk a szöveggörnyezetet, akkor *bele* fogunk olvasni a szövegbe olyasmit, ami nem állt az író szándékában. Ezt a belemagyarázást a tudós teológusok *eisegesis*nek nevezik. Ahelyett, hogy belemagyaráznánk a szövegbe olyasmit, ami nincs benne, inkább ki kell hoznunk azt, ami valóban benne van, ez pedig az *exegézis* (írasmagyarázat). Azt kell kiolvasnunk a szövegből, amit valójában tartalmaz. Hetednap adventistaként nem akarunk a Biblián kívül mást követni. Nincs pápánk, sem olyan tanbeli tradíciónk, ami behatárolná a Szentírás konkrét jelentését. Ezért teológiánk és misszióink szempontjából egyaránt fontos a Biblia alapos és egészséges magyarázata. Ez alakítja teológiai identitásunkat és hitelveinket.

Előfeltételezések és világnézetek

Minden emberben él sokféle hit/hiedelem, amit tudatosan vagy tudat alatt feltételez. Ezeket igaznak véljük, még ha nem is tudjuk egyértelműen bizonyítani. A világról és az értékeinkről alkotott alapvető nézeteinket/meggyőződésünket nevezzük gyűjtőszóval világnézetnek. A világnézetünk határozza meg, mi a fontos számunkra és mi nem az. Ezen keresztül szűrjük az észleléseinket, a valóságértelmezésünket, és ez által látunk magunk előtt egy olyan világmodellt, ami irányítja az életmódunkat. Világnézetünket befolyásolják a szüleink, de a neveltetésünk, az oktatási rendszer, a kortársaink, a tapasztalataink, a média, a kultúra és a vallás is. A világnézetünknek mindennap szerepe van, ezen keresztül észleljük és értelmezzük a valóságot, ez határozza meg gondolkodásunkat, tetteinket és magatartásunkat.

Gondoljuk át!

Gondoljuk át, milyen szempontból hat a világnézetünk a gondolkodásunkra és a viselkedésünkre! Mondjuk el az osztály tagjainak, milyen kihívások jelentkeznek eltérő világnézetek ütközésekor!

Amíg taníthatóak vagyunk, addig alakul, fejlődik a világnézetünk. Amikor a tanulás és fejlődés radikálisan megváltoztat az alapelveink, hitvilágunk alapjai közül néhányat vagy akár többet, vagy megtérési tapasztalaton megyünk át, akkor teljesen meg is változhat a világnézetünk. Ilyen általában akkor következik be, ha az előző világnézetünk megbízhatatlannak bizonyult. Egy efféle változás után az ember folyamatosan próbál alkalmazkodni, igyekszik az új elveket összhangba hozni azokkal, amik nem változtak. A Jézushoz való megtérés nem törli ki automatikusan a korábbi neveltetés éveit, viszont valóban megváltoztatja a világnézetünket, összhangba hozza elveinket a Bibliával.

Gondoljuk át!

Olvassuk el Lk 24:36-49 szakaszát! Hogyan változtatta meg a tanítványok valóságról alkotott képét a feltámadott Krisztussal való találkozás és a tőle kapott igemagyarázat? Mondjuk el a többieknek, hogy megtérési tapasztalatunk miként hatott a bibliaértelmezésünkre! Mi is csak fokozatosan hozzuk összhangba korábbi elveinket a Szentírással, tehát hogyan viszonyuljunk azokhoz, akik szintén úton vannak még a megtérés és értelmezés terén?

Fordítás és magyarázat

Ha helyesen akarjuk magyarázni a Bibliát, hasznos az eredeti nyelveken tanulmányozni. Amennyiben erre nincs mód, használjunk olyan fordításokat, amelyek a lehető legszorosabban követik az eredeti nyelveket, hangsúlyozva a szóról szóra való megfelelést a fordítási folyamatban és egzaktabb módon, pontosabban, szó szerint adja vissza a bibliai nyelveket. Ha összevetjük, hogyan használták a bibliai írók bizonyos szavakat különböző szövegekörnyezetben, akkor a Biblia önmagát fogja magyarázni. A szöveghű fordítások nagyszerű alapot adnak a tanulmányozásra, de kissé szárazak és mesterkéltek lehetnek. A dinamikus fordítások viszont inkább a szöveg jelentésének visszaadására törekednek, nem a szóról szóra való megfelelésre. Itt a fordítás inkább idiómákra, szóképekre épül, amelyek hűen visszaadják a mi nyelvünkön az eredeti gon-

dolatot vagy jelentéstartalmat. Ezek a szövegek nagyon olvasmányosak, viszont az értelmezésük félrevezető vagy akár téves is lehet. Vannak még parafrázis-fordítások. Ezeknek a nyelvezete sokkal szabadabb, jobban eltér az eredeti nyelvektől, mint egy dinamikus fordítás. Mivel a parafrázis inkább értelmezés, mint fordítás, nem alkalmas a komoly, alapos bibliatanulmányozásra.

Gondoljuk át!

Amennyiben többféle bibliafordítás elérhető a nyelvünkön, mutassuk be ezeket a szombatiskolai csoportban, és szemléltessük egy bibliai szakaszon a különböző fordítások jellegzetességeit! Tegyük ezt úgy, hogy a hallgatók erősödjének hitükben és felbátorodjanak arra, hogy még komolyabban tanulmányozzák a Bibliát! Ajánljunk egy megbízható bibliafordítást, ami alkalmas a tanulmányozásra!

Egyes felekezetek kiadják saját bibliafordításukat. A Hetednapi Adventista Egyház nem tette ezt, hanem az elérhető fordításokat használja, amelyek a bibliatársulatokon keresztül kaphatóak. Világszerte sok adventista testvérünk működik együtt a bibliatársulatokkal, hogy Bibliát adjanak az emberek kezébe, és munkájukkal, anyagi javaikkal a különböző bibliafordítások megszületéséhez is hozzájárultak. Gondoljuk át, mi hogyan segíthetnénk a Biblia terjesztésében és tanulmányozásában!

A Biblia és a kultúra

A közel-keleti kultúra ismerete nagyon hasznos lehet a bibliai szakaszok megértéséhez. Ma a kritikai módszert valló tudósok szerint a Biblia kultúrához kötött, vagyis tükrözi a kultúrát, amelyben írták, emiatt pedig korlátozott a tekintélye, mert csak arra a bizonyos kulturális közege vonatkozik. Miközben igaz az, hogy a Bibliát más kultúrában írták, a Biblia írói hangsúlyozták, hogy a Szentírás teológiai üzenete nem kultúra-függő, nemcsak egy bizonyos korban élő, egy bizonyos népre vonatkozik, hanem örök, maradandó és egyetemesen alkalmazandó (lásd Richard M. Davidson, „Biblical Interpretation” c. írása, *Hetednapi adventista teológiai kézikönyv*. szerk. Raoul Dederen, Hagerstown, MD., 2000, Review and Herald, 85. o.). Jézus egy adott kultúrában született, mégsem csak az Ő korában élt emberek Megváltója lett, Ő az egész világ Megváltója. Az, hogy egy adott kultúrában élt, nem teszi Őt kultúrafüggővé, hanem olyan jelentőséget ad neki, ami felülír minden kultúrát és túlmutat azokon.

Gondoljunk át!

Vannak, akik csak azokra a dolgokra összpontosítanak, amelyek idővel változnak, és így szem elől tévesztik a közös jellemzőket, amelyek minden ember lelkében/életében ott vannak, tekintet nélkül arra, hogy milyen kultúrában élnek. Az emberi élet és vágyak mely alapvető szempontjai figyelhetők meg minden kultúrában? Hogyan ívelnek át minden kultúrán, szólnak minden emberhez azok a lelki válaszok, amelyeket Isten ezekre ad? Mit tehetünk, hogy a Biblia üzenetét megértsék a mi kultúránkban élők? Milyen szempontból hátráltathatja a kultúra a Biblia elfogadását?

Bűnös természetünk és a bibliamagyarázat

A fentebb említett szempontokon kívül, amelyek azt mutatják, miért fontos a magyarázat, van még egy tényező, amit gyakran figyelmen kívül hagyunk. Ez pedig a bűnös természetünkből eredő következmények sora. Olvassuk el Ef 4:17-18 verseit, és összpontosítsunk arra, amit Pál ír! Az apostol itt olyan következményekről számol be, amelyek szívünk vaksága és ostoba volta miatt következtek be. Néha torz és homályos az is, ahogyan a Szentírást értelmezzük és magyarázzuk, mivel bűnösök vagyunk. Időnként azért nem követjük a Biblia tanácsait, mert félünk a társaink nyomásától vagy a rokonaink, a barátaink gúnyolódásától. Ezért van szükségünk a Szentlélek segítségére, hogy megvilágítsa elménket és készségessé tegyen a felfedezett igazságok követésére.

Gyakorlati alkalmazás

Egy ember hallotta a bibliai igazságot. A Szentírás olvasása új szempontot adott számára, miszerint Isten él, valóságos és érdemes a Biblia üzenete szerint élni. Csakhogy mivel imáira nem kapott olyan választ, amit remélt és egy gyermek egészsége veszélybe került, a gyógyítás hagyományos, az ő kultúrájában megszokott módjához fordult. A tradicionális gyógyítást a boszorkánydoktorok végzik abban a közösségben.

Gondoljunk hasonló trendekre és kísértésekre, amelyekkel mi találkozunk, amikor a bibliai hitünket kihívások érik! Mely területeken kísért, hogy a Biblia igazságai helyett inkább az oktatásban szerzett ismereteinkben és/vagy abban bízunk, amit a szüleink neveltek belénk?

A nyugati filozófia és kritikus gondolkodás légkörében nevelkedettek közül sokan úgy hiszik, hogy nem létezik természetfeletti Isten, aki beavatkozna a történelembe vagy csodákat tenne. Behatárolt világnézetük gátolja, hogy valóságként fogadják el a Bibliában olvasható, természetfeletti történeteket. A mi világnézetünk hogyan befolyásolja azt, ahogyan a Szentírást értelmezzük?

Egy új hívő alaposabban akarja tanulmányozni a Bibliát. Milyen bibliafordítást ajánlanál neki ehhez?

Miért fontos a hit a Szentírás helyes értelmezéséhez? Mi a hit szerepe az értelmezés/magyarázat folyamatában?

ELHAGYATOTTAK BARÁTJA FINNORSZÁGBAN

Lauri Herranen (60), Finnország

Lauri Herranen élete akkor ért fordulóponthoz, amikor egy barátja sírja mellett állt 45 évesen. „Akár én is ott lehetnék a sírban” - gondolta magában. „Tudod, hová vezet a jelenlegi életmódod. Tényleg ezt akard?” - kérdezgette egy belső hang. Lauri tehát elindult egy másik úton, ami szintén nem volt könnyű.

Gyerekkorában rettegéssel töltötte el, amikor Jézus második adventjéről hallott. Azt tanították neki, hogy a bűnösök a pokol tüzére kerülnek, ahol örökké kínlódni fognak. A dolgokat csak tetézte, hogy prosztatarákot állapítottak meg nála. Ekkor a halál kérdése még inkább az elevebe vágott.

Nem voltak keresztény barátai, de egyszer minden bátorságát összegyűjtve felkeresett egy lelkipásztort, akinek a segítségével hitre jutott, majd továbblépve egy hetednapi adventista gyülekezetben keresztelkedett meg. Bűneit elhagyta és végre békére lelt a keresztnél. A felesége ekkor elvált tőle. Idővel Lauri feleségül vett egy adventista hölgyet, majd Lahtiba költöztek. Nagyon szeretett volna bekapcsolódni a missziómunkába, de a város lakóival igen nehéz volt a hit dolgairól beszélgetni, a legtöbb finn erősen szekuláris, nem foglalkoznak a vallással, csak a világi élvezetekkel. Lauri úgy döntött, hogy a gyülekezetben teakonyhát nyit, és hetente kétszer ételt osztanak. Ez lelkesített sok olyan gyülekezeti tagot is, akik már évek óta nem jártak gyülekezetbe. Az ételosztásra főleg elhagyatott emberek, munkások, idősök járnak, finnek és oroszok is. Lauri személyében barátira lelnek. Eleinte csak néhányan tértek be oda, de ma már - öt év után - minden hétfőn és szerdán több mint negyvenen vannak a látogatók. Százak nyertek már áldást ott, és egy személy megkeresztelkedett. Lauri eredményes kezelést kapott a betegségére, és most jó egészségnek örvend. „Az életem Jézus kezében van. Már nem félek a haláltól. Nagyon várom a második eljövételét!”

A Szentírás nyelvei, szövege és szövegösszefüggése

Áttekintés

ALAPIGE: 1Mózes 1:26-27; 2:15-23; 15:1-5; 4Mózes 6:24-26; 5Mózes 32:46-47; 1Királyok 3:6

A szavaknak ereje van. Képesek kivezetni egy népet a rabszolgaság elnyomásából a szabad, hűséges életre. Józsué így bátorította a népet: „...válasszatok még ma, hogy kit akartok szolgálni. Akár azokat az isteneket, akiknek atyáitok szolgáltak, amíg a folyamon túl voltok, vagy az emóriai isteneit, akiknek a földjén laktok. Én azonban és az én házam népe az ÚRnak szolgálunk” (Józs 24:15, ÚRK). Ám a szavakkal sebezni, rombolni és csalni is lehet. Amikor Sátán megkísértette Évát az Éden kertjében, igyekezett kételyt ébreszteni benne: „Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kertnek egy fájáról se egyetek” (1Móz 3:1, ÚRK)? Szóval lehet vádolni, ítélni, de simogatni, jóindulatot közvetíteni, a lelket gyógyítani is.

Isten úgy határozott, hogy közli a világgal a teremtés, a bűnbeesés történetét, valamint a megváltásról, a helyreállításról és a második adventről szóló ígéretet, mégpedig prófétái és a többi író által. Héberül, arámul és görögül írták le üzeneteit, olyan nyelveken, amelyek igencsak különböznek a mi anyanyelvünktől. Az egész Bibliát legalább 636 nyelvre lefordították, az Újszövetséget 3223 vagy még több nyelvre is, tehát a föld lakosságának mintegy 95%-a olvashatja Isten Igéjét. Az e heti tanulmányban arról fogunk beszélni, hogyan segít még jobban megérteni Isten üzenetét, ha az eredeti szövegkörnyezetben értelmezzük a Szentírás szavait, kifejezéseit és történeteit.

Kommentár

Fontos megérteni, hogy egy szöveg jelentése a nyelv legkisebb egységeinek, az egyes szavaknak a jelentéséből származik, majd tovább tágul a mondat szövegkörnyezetében, az elbeszélésben és végül az egész

könyvben. A héber *dabar* szó gazdag tartalommal bír, mert jelentheti azt, hogy „szó”, „dolog” vagy „prófécia”. Ezért fontos a szavak tágabb szöveggörnyezetét is tanulmányozni, és azt is, hogyan használja azokat a Biblia. A héber *heszed* (kegyelem) és *shalom* (békesség) szavak példák olyan szócsoporthokra, amelyek igen gazdag jelentéstartalommal bírnak. Csak az egész Szentírás összefüggésében vizsgálva lehet mélyebben megérteni őket. Más esetekben vannak bibliai tanítások (doktrínák) vagy elméletek, amelyeket úgy érthetünk meg a legjobban, ha hasonló jelentésű szócsoporthokat tanulmányozunk, amelyek együtt adják az értelmezés széles körét. Egyik ilyen tanítás például, amivel kapcsolatban igen hasznos a fent említett megközelítés, a *maradék* bibliai fogalma.

Illusztráció

A Hetednapi Adventista Egyház a bibliai próféciák maradék egyházaként azonosítja magát. Közösségünket azért hívta életre Isten mozgalomként, hogy a végidőben világosan hirdessük a hármass angyal üzenetet. A maradék egyház hirdeti a szombat pecsétjét, ami megkülönbözteti a parancsolattartó népet, akiben megvan a Jézus hite (Jel 14:12). A parancsolatokat csakis Krisztus érdemei és hatalma által tarthatják be. Megváltónk példája mutatja, hogyan lehet győzni és elnyerni az élet koronáját (Jn 16:32-33; 1Jn 4:4; 5:4-5; Jel 2:7, 11, 17, 26; 3:5, 12, 21). A „maradék” jelző magunkra vonatkoztatása azonban a mai korban egyesek szemében kirekesztőnek és arrogánsnak tűnhet. Honnan tudhatjuk, hogy Istennek valóban van egy maradék népe?

A maradék fogalma elejétől végig megtalálható a Szentírásban. Az egyik héber szó, ami azt jelenti, hogy maradék a *só'an*. Ennek különböző képzett alakjai 226-szor fordulnak elő az Ószövetségben. A főnévi alakja (Ézs 10:20) jelölheti Izrael maradékát (Ézs 10:20) vagy Isten népét (Ézs 11:11, 16; 28:5). Ebben az esetben a szöveg arra utal, hogy a maradékot Isten választotta ki. Ézs 4:2-6 és 6:13 versei még olyan maradékról is írnak, ami átment az isteni ítélet megtisztító tüzén és szent népként kerül ki onnan. Más héber szavakat szintén lehet tanulmányozni, amelyek a maradékra utalnak, ezek: *pelet*, *malat*, *jeter*, *szárid*, *'aharit*. Ezeket a kifejezéseket is a saját szöveggörnyezetükben kell vizsgálni. Bárki meg tudja ezt tenni egy jó konkordancia segítségével. Az ilyen típusú tanulmány rávilágít, hogy a Biblia többféleképpen határozza meg a „maradék” fogalmát: 1) A „*történelmi maradék*”, mint amit Ézs 1:4-9 szakasza ír le:

egy katasztrófa túlélője. 2) A „*hűséges maradék*” tagjai azok, akik hűségesek maradnak Istenhez, akikre vonatkozik minden, Isten népének szóló ígélet. 3) A „*végidei maradékot*” azok alkotják, akik átélik a végidő megpróbáltatásait és győztesen kerülnek ki az Úr nagy napján, az Ő országába jutnak. A *jelenések könyvében* a sárkány megharagszik az asszonyra és háborút kezd „*a többi utódjával (maradékával), akik megőrzik az Isten parancsolatait, és akiknél megvan Jézus bizonyágtétele*” (Jel 12:17; ÜRK). E kifejezéseknek a gazdag jelentéstartalma a Biblia egészének az összefüggésében egyre mélyül, míg végül a fogalom tisztán és világosan kirajzolódik, és az Ige tanulmányozója kezdi érteni a maradék fogalmának teljes körét (lásd Gerhard F. Hasel: *Understanding the Living Word of God [Megérteni az Isten élő Igéjét]*. Mountain View, Calif., 1980, Pacific Press, 113-116. o.).

Illusztráció

Két nem túl régi felfedezés vagy áttörés segített megérteni a Biblia eredetét. A hieroglifákkal írt egyiptomi nyelvet Jean Champollion fejtette meg 1822-ben. Ez a felfedezés fényt derített az egyik legősibb civilizáció rég elveszett titkaira, és hozzásegített, hogy összehasonlíthassuk az egyiptomi szövegeket a Biblia szavaival. Idővel néhány érdekes adalék került napvilágra: 1) A Bibliában említett földrajzi helyek közül sokat feljegyeztek az egyiptomiak is, akik seregeikkel rendszeresen behatoltak Kánaánba és üzleteltek is a lakóival. Sok összefüggést és egyezést találtak a nevek és helyszínek között, amelyeket az egyiptomi feljegyzések és a Biblia szerzői egyaránt megemlítettek. 2) Számos egyiptomi jövevényszót találtak a tudósok, főként a Biblia első öt könyvében. Ilyen például a bárka szó, a *tevah*, ami egy sokféle jelentésárnyalattal rendelkező szóból ered. Jelent például dobozt, fiókot, ládát. Ezt a szót használja az eredeti szöveg Noé bárkájára, de a kosárra is, amibe a kis Mózeszt helyezte az édesanyja. Egyiptom neve a Bibliában: *Mitzraim*. Ez a név kettős számban van (duális alak), és az egyiptomi *msr* szóból származik. A duális végződés Felső- és Alsó-Egyiptomra utal, a „két országra”. Egyiptomi idiómákat is használt a bibliai szerző. A „kiterjesztett karral” kifejezés például, ami az isteni védelemre utal, az erő általános, Egyiptomban használatos kifejezése volt. Egyiptomi rangokat, szófordulatokat is találunk benne, sőt feltűnik sok egyiptomi személynév is. Ezek a felfedezések valóban arra engednek következtetni, hogy a Biblia első könyveit a kivonulást megélt generáció idejében írták, és a szerző alaposan ismer-

te Egyiptomot, annak szokásait és történelmét. Mózes a neveltetése és a háttere révén is alkalmas volt arra, hogy megírja a Biblia első öt könyvét, ahogy azt a szöveg többször meg is erősíti.

Egy másik felfedezés konkrétan Mózes eredeti írására vonatkozik. Az ábécé a Sínai-félszigeten alakult ki az egyiptomi hieroglifákból, körülbelül egy évszázaddal a kivonulás előtt. Ez a fontos áttörés leegyszerűsítette és az átlagemberek számára is elérhetővé tette az írást. Mózesnek így nem kellett a bonyolult egyiptomi hieroglifákkal írnia, hanem az egyszerűsített, ókánaánita ábécét használta, amiből később kialakult a héber ábécé. Isten időzítése mindig tökéletes, ahogyan üzenetét népe kezébe helyezi.

Szentírási szakasz

A Biblia más fogalmai és szavai viszont teljesen egyediek. A teremtésről szóló beszámolóban nagyobb a hangsúly az ember teremtésén, mint a teremtettség bármely más elemén vagy lényén. A teremtés csúcsa az emberiség. A teremtés a Szentháromság munkája: „*Teremtünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra*” (1Móz 1:16). Ebben az igeversben háromszoros hangsúly kerül a *bara'* (teremteni) igére, ami aláhúzza Isten szándékát, hogy a férfit és a nőt a saját képére és hasonlatosságára teremtse meg. *Mózes első könyvének* első fejezete és annak szövegkörnyezete utal rá, hogy *Elohim* (Isten) az Ő fenséges többességében és a *ruach Elohim* (az Isten Lelke) részt vettek a teremtés munkájában (1Móz 1:1-2). Jn 1:1-3 szakasza világossá teszi, hogy Jézus volt a teremtés kivitelezője, hiszen „*Ő kezdetben Istennél volt. Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött*” (ÚRK). Amikor engedjük, hogy a Szentírás egésze magyarázza önmagát, megtudjuk, hogy 1Móz 1:26 versében a „mi” a Szentháromság mindhárom tagját magába foglalja. Ilyen értelemben tehát az embereket kapcsolatban lévő személyek teremtették kapcsolatba, hogy szaporodjanak és sokasodjanak, töltsék be a földet (1Móz 1:28). Isten arra teremtette az embereket, hogy találkozzanak vele szombatban, amit Ő teremtett számukra (1Móz 2:1-3; 2Móz 20:8-11). Istennek az egész örökkévalóságon át célja marad, hogy népe között lakozzon.

Gyakorlati alkalmazás

Hogyan tanulmányozhatjuk tehát a Bibliát mélységeiben úgy is, ha nem ismerjük az eredeti bibliai nyelveket? Nagyszerű bibliai konkordanciák és segédprogramok találhatóak magyar nyelven online, például a *Biblia-Felfedező* <http://www.mobilbiblia.hu/>, illetve az *Arcanum Keresztény Bibliai Lexikonja* <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-keresztyn-bibliai-lexikon-C97B2/>. Nyomtatott formában pedig több ilyen mű kapható, mint valaha.

Tanulmányozhatjuk, hogy bizonyos szavak hol és hogyan fordulnak elő mondatokban, könyvekben, az egész Szentírásban. Egyházunk alapítójának nem álltak olyan eszközök a rendelkezésére, mint manapság nekünk. Volt Bibliájuk és konkordanciájuk. A bibliamagyarázat protestáns elveit követve és a Szentlélek ihletése alatt képesek voltak megismerni Isten megváltási tervét, valamint a próféták és Jézus által tanított igazságokat. Íme néhány megbeszélendő kérdés, amit használhatsz a csoportodban a beszélgetés vezetése közben:

1. Hogyan segít ma is megbízható forrásként elfogadni a Szentírást, ha tudjuk, hogy Mózes írta a Biblia első öt könyvét? Újra emlékeztessük az osztály tagjait Mózes intő szavaira, amelyeket közvetlenül a halála előtt mondott a népnek (5Móz 32:46-47)! Beszéljük meg, hogyan tudjuk ezt az elvet gyakorolni a családjukban!
2. Mit jelent engedni, hogy az Ige magyarázza önmagát? Miért fontosabb megértenünk, hogy mit mond a Szentírás, mint a saját elgondolásainkat beleerőltetni?
3. Egy-egy szó mélyebb értelmének megfejtése hogyan segít jobban felismerni Istennek az életünkre vonatkozó tervét? Milyen ereje van bizonyos szavaknak az Ószövetségben? (Például: igazság, kegyelem vagy reménység?) E szavak jelentősége hogyan befolyásolja az Isten jelleméről alkotott képünket?

EGY ATEISTA JÉZUS KRISZTUSRÓL BESZÉL

Riitta-Liisa Peltonen (73), Finnország

Esko 63 éves volt és beteg, amikor először meglátogatta a Piikkiö Hetednapos Adventista Gyülekezetet Finnország délnyugati részén. „Nekem nincs szükségem az élelemre, a barátaimnak viszem” - mondta az élelmiszerraktár vezetőjének, Riitta-Liisa Peltonennek, miközben felnyalábolta a zöldségeket, a húst és a kenyeret. Az asszony együttérzéssel nézte az elhanyagolt külsejű férfit, akinek a sok ivás miatt májproblémái lettek. „Maga keresztény?” - kérdezte tőle. Esko zavartan sütötte le a szemét. „Hát... megvan a saját vallásom” - motyogta maga elé. Riitta-Liisa ebből értette, hogy ateista, mint a szekuláris Finnország 5,5 milliós lakosságának többsége. Ebben az országban csak 4 800 adventista él. Esko újra és újra visszatért a kis közösségbe, hogy élelmet vigyen a barátainak, egy házaspárnak. Riitta-Liisa megtudta, hogy Pasi és Krista a közeli kikötővárosban, Turkuban cégtulajdonosok voltak, de a gazdasági válság idején a vállalkozásuk csődbe ment, és mivel nem tudtak megbirkózni a nehézségekkel, az ivásba menekültek. A házaspár meglepődött, amikor Esko újra meg újra megjelent náluk egy kosár élelemmel. Azon még inkább meglepődtek, hogy a férfit imádkozni látták étkezés előtt. Ilyet addig nem tapasztaltak. Esko hívta őket, hogy menjenek vele. Egy ideig tiltakoztak, de aztán vele tartottak az ételosztásra. Sokszor alig álltak a lábukon, olyan részegen mentek. Egy idő után Krista érdeklődni kezdett az ott hallott énekek és igei üzenetek iránt. Elkezdett járni a szombati istentiszteletekre. „Az én küldetésem ezzel teljesült” - segítette Esko egyszer Krista fülébe. Nem sokkal később, 2017-ben meg is halt. Idővel Krista abbahagyta az ivást és megkeresztelkedett. Pasi látta a változást rajta, és ő is elfogadta Krisztust. A házaspár aktívan tevékenykedett a gyülekezetben, részt vettek az imaórákon is. Pasi azoknak főzött a konyhán, akik az ételosztásra jöttek. Mindenki számára látható volt az az óriási változás, ami az életében végbement. Egyik este, főzés közben az arca a szokásosnál is jobban ragyogott. Boldog volt. Másnap reggel a felesége holtan talált rá a konyha kövén. 51 éves volt. Temetési szertartását a gyülekezetben tartották, amely nagyon meghatotta a nem hívő családtagokat is. Krista 40 éves, ma is aktívan szolgál a gyülekezetben. Riitta-Liisa hálás minden egyes látogatóért, de leginkább Esko nyugtázta le. „Ateista volt, mégis Krisztushoz vezette a barátait. Hihetetlenül boldoggá tette, amikor látta, hogy elkezdene járni a gyülekezetbe. Jobb élet útját mutatta meg nekik.”

Teremtés: Mózes első könyve az alap, 1. rész

Áttekintés

ALAPIGE: 1Mózes 1:3-5; 2Mózes 20:8-11; Máté 19:3-6; János 1:1-3; Róma 5:12; Jelenések 14:7

Jézus egyszer azt mondta: „Mindaz, aki hallja tőlem ezeket a beszédeket, és megcselekszi azokat, hasonló a bölcs emberhez, aki kősziklára építette házát. És ömlött az eső, jöttek az árvizek, fújtak a szelek, és beleütözköztek abba a házba, de nem dőlt össze, mert kősziklára épült” (Mt 7:24-25, ÚRK). Az életünk alapja az Ige, a Biblia, Krisztus kinyilatkoztatása, de vajon mi az az alap, amire az egész Szentírás épül? A válasz Mózes első könyvében található, ahonnan a főbb tanításai vagy tantételei erednek.

Ott találjuk a teremtésről és a teremtő Istenről szóló tanítást. Ennek a jelentőségét ismerve vajon gondolhatjuk azt, hogy csak véletlen, milyen példátlan támadások érik a teremtésről szóló bibliai tanítást a modern időkben? Véletlen volna, hogy a végidei egyházra bízta Isten annak hirdetését, hogy Jézus a Teremtő, aki ezt Önmagáról is kijelentette? A laodiceai gyülekezetnek (A jelenések könyve 2-3. fejezetének hét gyülekezete közül az utolsónak) szóló üzenetben Jézus úgy hivatkozik Önmagára, hogy Ő „az Ámen, a hű és igaz bizonyosság, az Isten teremtésének kezdete” (Jel 3:14, ÚRK). A hármas angyali üzenet az első angyal kiáltásával kezdődik: „Féljétek Istent, és adjatok neki dicsőséget, mert eljött ítéltének órája, és imádjátok azt, aki teremtette a mennyet, a földet, a tengert és a vizek forrásait” (Jel 14:7, ÚRK). Az elkövetkező két héten azt fogjuk tanulmányozni, miért olyan alapvető a teremtésről szóló tanítás Isten végidőben élő népének üzenete és missziója szempontjából, és hogyan kell a teremtés beszámolóját értelmezni.

Kommentár

Gondolkodtunk már azon, hogy miért élünk? Honnan származunk? Miért vagyunk itt? Mi értelme van az életünknek? Ki vagyok én? A nagy filozófusok évezredek óta mind fontolgatták ezeket a kérdéseket. Ezek az alapvető kérdések állnak a teremtésről szóló beszámoló középpontjában is, amelyekre választ is kapunk *Mózes első könyvének* első két fejezetében. A történelem folyamán e fejezetekből az emberiség méltóságot, értelmet, életcélt nyert. A legnagyobb lángelméket arra ihlették, hogy felfedezzék a körülöttük lévő világot és megtalálják Isten csodáit a teremtett világban.

1Móz 1:1 versében a Biblia egyszerű nyitó mondata a legmélyebb emberi kérdésekre mutat rá. Mielőtt még bennünket megteremtett volna, kezdetben Isten már létezett. Ő tervezte meg az ökoszisztéma minden részletét, új teremtményei lakóhelyéül megalkotta a földet, hogy az élet fenntartható legyen. A föld optimális távolságra van a naptól, nem túl messze, de nem is túl közel. A nap mérete pontosan akkora, hogy ne termeljen túl sok energiát, kioltva ezzel a földi életet. A bolygón elegendő víz található és éltető levegő övezi. A hold távolsága is megfelelő ahhoz, hogy szabályozza az ár-apály jelenséget. A mágneses mező finoman hangolt, így nem sülünk meg a nap melegétől. Nem csoda, hogy a teremtés minden szakasza után kijelentette Isten, hogy *ímé, minden jó* (tov; 1Móz 1:4, 10, 18, 21, 25). Amikor pedig befejezte a teremtést, azt mondta: *ímé, minden igen jó* (tovme'od). A „jó” meghatározás a héberben az esztétikai szépségre és az etikai szempontokra is utal, mert a teremtés Istentől származik, aki maga a szeretet (1Jn 4:8).

Illusztráció

Zsolt 139:14 versében Dávid elismeri az emberi test csodálatos, összetett voltát: „*Magasztallak, hogy oly megrendítően csodálatos lettem*” (ÚRK). Ma sokkal többet tudunk, mint a Dávid korában élt emberek, például az emberi test legkisebb egységének, a sejtnak a bonyolult, finom működéséről. Az emberi sejtet parányi részek alkotják, és a működéséhez minden részre szükség van. Akár egy egérfogó: ha egy pici részt kiveszel, az egész szerkezet működésképtelen lesz. Minden sejt tartalmazza az egyén DNS-ét. A számítógépek bináris kóddal működnek, ez olyan kód, amelynek két ködeleme van. Ezeket általában a kettes számrendszer

számjegyeivel jelölik, 0-val és 1-gyel. A DNS kódja négyes (A, C, G, T), ami sokkal komplexebb, mint a bináris kód. A DNS-ben egész nyelv található nyelvtannal és mondattannal, mintegy 3 milliárd alapszóval. Sőt, a DNS képes másolni önmagát, és meg is teszi az emberi test mintegy 40 billió sejtjében. Az emberi testben funkcióját tekintve 200 féle sejt található. Ezek az élet alapvető építőkövei, egymással összhangban működtetik az alapvető funkciókat, amelyek az életben maradáshoz szükségesek. Igen, megrendítően csodálatosnak teremtett bennünket Isten! A minden emberben és minden élőlényben megtalálható, igen bonyolult rendszer a Teremtőre mutat, aki megtervezte az életet. Azonban nem csupán egyszerű gépezetek vagyunk! Kreatív elmét, lelkiismeretet, valamint a szeretet, a remény és a boldogság képességét kaptuk. Lehetetlen evolúciós szemszögből megmagyarázni az emberi elme tudatosságát és a szabadságot, hogy dönthessünk és alkothassunk. Mennyivel könnyebb hinni a Teremtőben, aki a saját képére és hasonlóságára alkotott meg minket (1Móz 1:27)!

Szentírási szakasz

Miután megalkotta az ökoszisztémát az élet számára, majd betöltötte a világot halakkal, madarakkal és szárazföldi állatokkal, a Szentháromság a teremtés koronájaként megtervezte az embert, szintén közösségi életre. *„Teremtsünk embert a mi képünkre... Megteremtette tehát Isten az embert a maga képére; Isten a maga képére és hasonlóságára teremtette: férfiúvá és asszonnyá teremtette őket”* (1Móz 1:26-27, ÚRK), vele és embertársaival való közösségre teremtette őket. Alkotónk terve szerint a férfi és a nő biológiai, fizikai és érzelmi téren egyaránt méltó párja egymásnak, kiegészítik egymást. Olyan tökéletesen összeillettek, hogy amikor Isten megalkotta Évát a férfi bordájából, Ádám önkéntelenül is felkiáltott: *„Ez már csontomból való csont és testemből való test”* (1Móz 2:23, ÚRK)! Ezért nevezte el őt Ádám asszonynak. A házassághoz szükséges, hogy a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodjon a feleségéhez és egy testté legyenek (lásd 1Móz 2:24).

A földi kultúra és civilizáció alapja a férfi-nő egysége, valamint a gyermekek, akik a kapcsolatból születnek. Ezért helyez a Biblia olyan nagy hangsúlyt a családi egységre, ami a Tízparancsolatból is egyértelműen kitűnik. Az első négy parancsolat az emberiség Istennel való kapcsolatát határozza meg, csúcspontja a hetedik napi szombat, ami megszilárdítja

az engedelmességet és a tiszteletet, az Istennel hétről hétre ápolt, különleges kapcsolat eszköze által. Figyeljük meg, hogy a szombat parancsát követően az ötödik parancsot rögtön a családra összpontosít, mert Isten jellemét itt adjuk át a jövő generációi számára: „Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az ÚR, a te Istened ad neked” (2Móz 20:12, ÚRK)! Isten eredeti terve az volt a teremtéssel, hogy a világot szerető légkörben élő családok töltsék be, akik legfőképpen Istent tisztelik, bemutatják a jellemét az életükben, a gyermekeiket pedig alázattal, engedelmisséggel nevelik.

Sátán a bűnbeeséskor igyekezett megghiúsítani Isten szándékát, falat húzott Isten és az ember közé, de Ádám és Éva közé is. Amikor Éva eltávolodott Ádámtól, utat nyitott Sátánnak. Éva egy óvatlan pillanatban kíváncsian odalépett a jó és gonosz tudásának a fájához. Sátán kételyt ébresztett szívében Isten Szava iránt, ezzel megzavarta Isten védelmi tervét. Már a közvetlen következmények is lesújtóak voltak. Miután Éva és Ádám evett a fáról, az elkülönülés és a bűntudat érzete szakadást okozott az első emberpár Istennel való kapcsolatában. Ekkor már érzékelték mezítelenségüket. Amikor Isten szeretettel kereste őket, egymást kezdték el okolni, így tovább mélyítették a keletkezett szakadékot. A következő fejezetben, 1Mózes 4-ben láthatjuk a bűn kiteljesedését, amint a fiuk, Káin megölte a testvérét. Az Isten Igéje iránti engedetlenség gyümölcse az Isten által teremtett ember halála lett.

Sátán behízeglő, kételkedést keltő szavai - „Csakugyan azt mondta az Isten...?” (1Móz 3:1, ÚRK) - ma is visszacsengenek, például az evolúció elméletében. Isten Igéje világosan kimondja, hogy Isten a szavával hozta létre az eget és a földet, „minden általa [Krisztus által] lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött” (Jn 1:3, ÚRK). Ha kétségbe vonjuk Isten Igéjének állítását, hogy Isten a Teremtő, azt a hazugságot követjük, ami-re összüleink hallgattak a föld történelmének kezdetén.

Krisztus azért jött, hogy helyreállítsa a világ és az egész teremtettség kapcsolatát Önmagával és az Atyával. Amikor kijelentette: „mielőtt Ábrahám lett, én VAGYOK” (Jn 8:58), Jézus azt állította, hogy Ő is az univerzum öröktől fogva és önmagától létező Istene. A szél és a tenger azért engedelmeskedett neki, mert Ő a Teremtő. Azért támasztotta fel Jairus leányát, mert „Benne volt az élet, és az élet volt az emberek világossá-

---

ga” (Jn 14:4, ÚRK). A második adventkor az utolsó újjáteremtés, amit Krisztus ígér (Jn 14:1-4), szintén csak azért lehetséges, mert kezdetben is Ő volt a Teremtő.

Gyakorlati alkalmazás

Istennek az volt a terve, hogy a család legyen az emberi élet alapvető egysége. Mi történik, ha megrozzan az alap, amire egy épületet húznak? A teremtésbe vetett hit meggyengülése hogyan hat a társadalom szerkezetének többi részére? Mit változtat az evolúció elmélete azon, hogy az ember mit gondol élete értelméről? Ezen a héten mi bizonyítja számodra, hogy Istennek célja van az életeddel?

„[Jézus] utalt arra, hogy Isten a házasságot már a teremtéskor elrendelte... A házasság és a szombat édeni eredetű; két olyan intézmény, amely Isten dicsőségét és az emberek üdvét szolgálja. Mikor az Alkotó a szent pár kezét egybefonta, így szólt: *»Annakokáért elhagyja a férfiú az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez, és lesznek egy testté«* (1Móz 2:24). Így tette kötelezővé a házasság törvényét Ádám minden fiára, az idők végezetéig. Amit mennyei Atyánk jónak tart, az mindig a legnagyobb áldás és a legteljesebb kibontakozás törvénye az ember számára” (Ellen G. White: *Gondolatok a hegyi beszédről*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 60. o.).

DÉMONOK ÉS HALÁL

Timo Flink (45), Finnország

Leena hirtelen a barátaihoz fordult, Annalihez és Timóhoz, miközben bibliáról tartottak kis lakásukban Raahében. Ez a finn város 600 kilométernyire északra található a fővárostól, Helsinkitől. „Rossz érzésem van, imádkozzunk!” – kérte őket. Letérdeltek. A következő pillanatban egy magas, fekete alak jelent meg a szobában és Anneli felé lendült. A lány minden ízében reszketett, miközben a sötét alak próbálta elkapni. Timo és Leena még erősebben imádkoztak. Ekkor egy világos, fényes alak jelent meg a szobában és elkergette a sötét jelenést. Az továbbra is próbált berontani a szobába, de a fényes alak megakadályozta. Amikor csend lett a szobában, a rémült diákok megpróbálták összerakni, mi is történt. Egyedül Anneli makacszkodott, nem akart beszélni a történetekről. Később a diákok megtudták, hogy a jelenések idején az egyik közeli házban valaki öngyilkos lett. Végül Anneli is megtörte a csendet, és bevallotta, hogy régebben gyakorolta a spiritizmust és a gonosz démonok még szokták zaklatni. A támadások teljesen megszűntek, miután Anneli megkeresztelkedett a Hetednap Adventista Egyházban. Timo viszont ekkor találkozott először a Krisztus és Sátán közötti nagy küzdelem drámaiságával. Egy éjjel arra ébredt, hogy egy hang sűg neki valamit: „Ne keresztelkedj meg!” Nem látott senkit, de érezte a jelenléte. Miután imádkozott, a jelenés megszűnt. Másnap Leena elmondta Timónak, hogy valaki öngyilkos lett a szomszédságukban, pontosan abban az időben, amikor Timo a sötétséget érezte. Az éjszakai ijesztés azonban nem akadályozta Timót abban, hogy megkeresztelkedjen és később lelkész legyen. A természetfeletti való találkozásai, amelyekhez öngyilkosságok is kapcsolódtak, ekkor sem szűntek meg. Történt egyszer, hogy lelkész kollégáival kompon utaztak éjszaka. Timo egyszer hirtelen felébredt, és azt érezte, hogy azonnal imádkoznia kell. Félelmetes hangot hallott, akár egy megszállott démon nevetését. Reggel egy másik munkatársa elmesélte, hogy abban a percben a Szentlélek őt is felébresztette, hogy imádkozzon érte. Egy harmadik kollégájuk pedig arról számolt be, hogy ugyanakkor őt a fedélzetre küldte fel az Úr, ahol egy férfi éppen be akart ugrani a tengerbe. A lelkész egy órán át beszélt a férfivel, hogy ne vessen véget az életének. „A nagy küzdelem körülöttünk zajlik – vallja Timo. – Az bátorítson viszont, hogy Jézus már győzött! Nincs mitől félnünk. Ő az ijesztő helyzetekben is megvéd bennünket. A másik oldal hozzánk sem közelíthet!”

Teremtés: Mózes első könyve az alap, 2. rész

Áttekintés

ALAPIGE: 1Mózes 1-2; 5; 11; 1Kronika 1:18-27; Jób 26:7-10; Máté 19:4-5; János 1:1-3

1872-ben, miközben a British Múzeum alagsorában végzett kutatásokat, George Smith lefordított egy ősi babiloni kőtábla-felíratot, ami utalásokat tartalmazott Ut-napistimre, a világméretű özönvíz túlélőjére és Gilgamesre, aki ki akarta húzni belőle az örök élet titkát. Az újságok világgá röpitették a Gilgames-eposz lenyűgöző felfedezésének hírét, valamint azt, hogy a Szentíráson kívül találtak más forrást is, ami a víz-özönre utal. Azóta a tudósok sok kultúrából dokumentáltak vízözön-történeteket. Olyan feljegyzések is előkerültek, amelyek a teremtésről szólnak. Miközben az elmúlt 150 év friss archeológiai felfedezései nyomán előkerültek ilyen bizonyítékok, új kérdések vetődtek fel a bibliai teremtés- és vízözöntörténet eredetével és jellegével kapcsolatosan. Vajon 1Mózes 1-11 beszámolója egyszerűen az ősi közel-keleti mondákat vette volna át? Tartalmaz mitikus elemeket, amelyek egyeznek a többi feljegyzéssel? Ha a teremtésről szóló beszámoló valamilyen módon a Mezopotámiából vagy az Egyiptomból származó feljegyzésekből eredne, abból milyen következtetések adódnának a történelemre vagy a teológiára nézve? Hogyan magyarázzuk a különböző beszámolók közötti hasonlóságokat és különbségeket? Mi mondható a kozmológiai kérdésekről, az univerzum eredetéről és felépítéséről? Vajon a Bibliát csupán mitológiai iratnak kell tekinteni, hasonlóan az egyiptomi és mezopotámiai feljegyzésekhez? Ilyen és ehhez hasonló kérdéseket fogunk sorra venni az e heti tanulmányban, miközben a közel-keleti és egyiptomi környezet hátterén vizsgáljuk majd a Bibliát.

Illusztráció

Galileo Galilei arra a következtetésre jutott, hogy a naprendszer középpontjában a nap áll, a föld és a többi bolygó pedig körülötte kering (heliocentrikus világgép). Viszont a Katolikus Egyház azt tanította, hogy a föld a világegyetem középpontja (geocentrikus világgép). Az inkvizíciós kihallgatás során tanai visszavonására kényszerítették Galileit, és egészen 1642-ben bekövetkezett haláláig házi őrizetben tartották. Ezt az ügyet gyakran idézik példaként arra, mintha a Biblia hátráltatná a tudományt. Ez azonban felvet néhány kérdést. Vajon valóban a Bibliából származik az egyház magyarázata, ami alapján elítélték Galileit? Galilei a tudomány érdekében ellent mondott volna a Bibliának? Tény, hogy a Katolikus Egyház a görög, arisztotelészi filozófián és Ptolemaiosz matematikáján alapuló kozmológiát fogadta el, amit azután a Biblia alapján próbáltak megvédeni. Galilei viszont szintén a Biblia alapján védte meg saját magyarázatát. Először is úgy érvelt, hogy Isten az Alkotója a természetnek és a Bibliának is, és helyesen értelmezve a kettőnek összhangban kell állnia. Másodszor Galilei rámutatott, hogy a későbbi magyarázók tévedhetnek. Majd azt is állította, hogy a Biblia nyelvezetét az átlagemberéhez igazították, ezért nem szabad mindig szó szerint értelmezni. Végül úgy érvelt, hogy ha Józsué kijelentése szerint a nap megállt Gibeá felett (Józs 10:12), akkor értelmetlen a ptolemaioszi tétel, ami szerint a föld mindig egy helyben áll, ráadásul a világegyetem középpontjában (Richard J. Blackwell: *Galileo, Ballermine and the Bible*. South Bend, IN., 1991, Notre Dame University Press, 68-69. o.). Számunkra ma már nem kétséges, hogy melyik magyarázat helyes. A Katolikus Egyháznak azonban 350 évbe telt, hogy felmentse Galileit, ami 1992-ben történt meg. A tanulság számunkra az, hogy a Biblia magyarázójának nem az ősi Közel-Kelet, Egyiptom, Görögország kozmológiájának, sem a legfrissebb, modern világnézetnek a szemüvegén keresztül kell olvasnia a Bibliát. Amikor értelmezési nehézségek támadnak, alapos vizsgálat alá kell venni a szövegkörnyezetet, a nyelvi mintákat, valamint az adott bibliai szakasz értelmét.

Szentírási szakasz

Vajon a Biblia kozmológiai nézete elavult lenne? A kritikai magyarázat elvét valló tudósok évszázadokon keresztül vallották, hogy *Mózes első*

könyve az ősi babiloniak elképzeléseit tükrözi. Állították, hogy a *tehóm* [mélység] szó a *Tiámat* szóból ered, ami az ősi óceáni világ istennőjének a neve az *Enúma Elis* eposzban. Az eposz elbeszéli, hogy Márduka, a babilóniai istenség ádáz küzdelemben megölte *Tiámatot*. Ma már tudjuk, hogy a *tehóm* egyszerűen csak nagy tengert (sok vizet) jelent, ebben nincs semmi mitikus. Valójában „lehetetlen arra a következtetésre jutni, hogy a *tehóm*, vagyis az óceán szó a *Tiámatból* származna” (David Toshio Tsamura: „*Genesis and Ancient Near Eastern Stories of Genesis and the Flood: An Introduction*” [A *genezis és az ősi közel-keleti eredettörténetek és a vízözön - bevezetés*] c. cikke, *I Studied Inscriptions From Before the Flood: Ancient Near Eastern, Literary, and Linguistic Approaches to Genesis 1-11* [Tanulmányoztam a vízözön előtti írásokat: 1Mózes 1-11 ősi közel-keleti, szó szerinti és lingvisztikai megközelítései]. szerk. Richard S. Hess és David Toshio Tsamura. Winona Lake, IN., 1994, Eisenbrauns, 31. o.). Ha azt mondanánk, hogy 1Mózes 1. fejezete egy pogány történetet tükröz az istenek harcáról, azzal olyasvalamit olvasnánk bele a szövegbe, ami ellen konkrétan küzd a szöveg. A passzív, erőtlenséget, kaotikus „mélység”, amiről 1Móz 1:2 ír, bemutatja, hogy a kifejezés tartalmában egyáltalán nem mitikus, céljában pedig kifejezetten mítosz-ellenes.

A *rāqia* kifejezést néha mennyezetnek fordítják a *Vulgata* - az Ószövetség latin fordítása - itt (1Móz 1:6) szereplő *firmamentum* szava nyomán, ami azt a téves benyomást kelti, hogy ez a mennyezet szilárd, fémes kupolát jelent. A *rāqia* azonban inkább óriási kiterjedésű égbolt, amint ezt Zsolt 19:2 és Dán 12:3 verseiben láthatjuk. Vajon az eső konkrétan a menny csatornáin át zúdul le (1Móz 7:11; 8:2)? Más szakaszokban árpa (2Kir 7:1-2), baj és rettegés (Ézs 24:18-19) vagy áldás (Mal 3:10) érkezik az ég ablakain, csatornáin át. Egyértelmű, hogy ezek a kifejezések nem szó szerinti értendők, hanem metaforák, mint ahogy ma az elme ablakai kifejezést használják egyesek. Ha a Bibliát saját összefüggéseiben vizsgáljuk és értelmezzük, általában nem nehéz felfedezni és azonosítani az ilyen kifejezéseket. Ha megkísérelünk beleolvasni a Szentírásba egy háromszintes univerzumot fémes kupolával, ablakokkal és oszlopokon állva, alatta pedig az alvilág, akkor szó szerint vesszük azt, amit e szakaszok szövegösszefüggése alapján nem szó szerint értettek. A Biblia írói szándékosan elhatárolódtak olyan mitikus elemektől, amelyek szerint az istenek világa keveredett volna az emberekével. Erre az ősi közel-keleti és egyiptomi mítoszokkal polemizáló (vitatkozó) megközelítésként utalhatunk.

Teremtés Isten szavával. „Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság! És lett világosság” (1Móz 1:3, ÚRK). A teremtésnek ez a módja szöges ellentétben áll az ókori mítoszokkal. Az *Enúma Elis*ben Márduk úgy teremtett, hogy dühében ráköpött Tiámatra. Az *Atrahaszisz* eposz szerint az embert egy lemészárolt isten agyaggal kevert húsából és véreből teremtették meg. Egyiptomban a teremtést ősnemzessel vagy az istenektől való származással képelték el. A Biblia teremtési beszámolójában viszont szó nincs arról, hogy az ember magában hordozná az istent.

Tengeri élőlények. A teremtés ötödik napján (1Móz 1:20-23) Isten megteremtette a nagy úszó élőlényeket, a hatalmas víziállatokat, ahogyan már a modernebb fordítások visszaadják a héber kifejezést. Az ugariti szövegekben egy rokon kifejezés is megjelenik, egy megszemélyesített szörny vagy sárkány, akit legyőzött Anát istennő, a Teremtő. A Biblia leírása szerint azonban Isten könnyedén megteremtette a gigantikus méretű tengeri lényeket. A „teremt” szó mindig erőfeszítés nélküli alkotást jelent. Ez is határozott érv a harc és a kegyetlen küzdelem általi teremtés mítoszának gondolata ellen.

A hét napos hét. „Mikor pedig a hetedik napra befejezte Isten a munkáját, amelyet alkotott, megnyugodott a hetedik napon minden munkája után” (1Móz 2:2, ÚRK). Az egyiptomi világnézet szerint nem lett vége a teremtésnek. Naponta megismétlődik Ámon-Ré, a napisten folyamatos újra meg újra teremtése. Az élet és a halál ilyen elképzelése olyannyira elfogadott volt az egyiptomi gondolkodásban, hogy a halált a teremtés részének tartották. A 21. dinasztia temetkezési papiruszain látható egy szárnyas kígyó, „a halál, a nagy isten, aki teremtette az isteneket és az embereket” felirattal. Ez tulajdonképpen „a halál, mint teremtő isten megszemélyesítése, és annak gondolatnak a vizuális ábrázolása, hogy a halál a teremtett világnak szükségszerű része” (Erik Hornung: *Conceptions of God in Ancient Egypt [Istenfogalmak az ókori Egyiptomban]*. Ithica, NY., 1982, Cornell University Press, 81. o.).

Mózes első könyvének emelkedett hangú teremtéstörténete a mindennek felett álló Istent helyezi a középpontba, aki kimondott szavával hívta létre a világot. A teremtett világ középpontja pedig az ember: nő és férfi. *Mózes első könyvének* világképe bemutatja az alapokat, amelyeken a Biblia valóságról alkotott képe és világlátása nyugszik. Ez a könyv

olyan átfogó képet tár elénk, ami megadja a Szentírás teljes további szövegének az alaphangját. A Szentírás azért említheti meg a végidei eseményeket, mert a kezdetben a mindenséget megteremtő Isten továbbra is Úr a teremtett világ felett (lásd Gerhard F. Hasel és Michael G. Hasel: „*The Unique Cosmology of Genesis 1 against Ancient Near Eastern and Egyptian Parallels*” c. írása, *The Genesis Creation Account and Its Reverberations in the Old Testament* [1Mózes 1 teremtéstörténete és annak visszatükröződései az Ószövetségben]. szerk. Gerald A. Klingbeil, Berrien Springs, MI., 2015, Andrews University Press, 9-29. o.).

Gyakorlati alkalmazás

A mai kultúrában uralkodó nézet, hogy a Biblia ősi könyv, aminek vajmi kevés köze van a 21. századhoz. Az evolúciós világnézet nagyrészt abból a mitikus gondolatból származik, hogy nincs éles határvonal az emberek, a természet világa és az isteni szféra között, hiszen ez mind egy egészet alkot. A hinduizmus szerint a reinkarnációban a halál után egy másik életformába alakulunk át, Isten pedig ott van mindenben. A hinduizmus szerint 33 millió isten létezik valahol a természetben. Ennek a tételnek az eredete is az ősi Egyiptomig nyúlik vissza, ahol 22000 istent ismertek, a halált és az életet pedig egyaránt az élet nagy körforgása részének tekintették.

1. A keresztények számára miért fontos megérteni, hogy Isten tökéletesnek, büntetlennek teremtette meg az embert, amikor még nem létezett a halál? 1Mózes 3 elbeszélése szerint miért nagy a döntés szerepe? Egy ember, Ádám rossz döntését hogyan hozza helyre az ember Fiának, Jézus Krisztusnak a döntése?
2. Ad-e reményt a jövőre nézve az evolúció elmélete, ami szerint évmilliókon keresztül egyik faj hal ki a másik után, fájdalmas, tömeges pusztulásban? Ha a halál mindig is az élet másik oldala volt az univerzumban, vajon megvan-e a lehetőség a halál nélküli életnek?
3. Miért mondhatjuk, hogy a Biblia életről és halálról szóló tanítása gyökeresen eltér a többi világvallás tanításától? Krisztus valóságos halála és testben történt feltámadása miként változtatja meg az egész világot? Beszéljünk arról, hogy miért van reménységünk ma is a Szentírás ígéretei alapján!

EGY BESZÉDES PÓLÓ

Glenn Lie (55), Norvégia

Glenn Lie felkapta magára a kedvenc zöld pólóját, majd metróra szállt a norvégiai Oslóban. Az 55 éves tanár remélte, hogy az emberek megbámulják. Nem is kellett sokáig várnia. Vele szemben egy hatvan év körüli, elegáns hölgy foglalt helyet. Szeme megállapodott Glenn pólójának hímzett feliratán: „Advent Airlines, Glenn Lie, légiutas-kísérő”. Pár perc múlva a hölgy megszólalt. „Elnézést, uram, még sosem hallottam erről a légitársaságról. Ön ott dolgozik?” „Igen” - válaszolta Glenn. „És hová repülnek?” „Csak egy úti célunk van.” „Tényleg?” - csodálkozott a hölgy, de nem kérdezett rá, hogy mi az. „És nagyon drága?” - érdeklődött tovább. „Nem, a jegyek ingyenesek.” A hölgynek a lélegzete is állt. „Tessék? Miért ingyenesek a jegyek?” Glenn hatásszünetet tartott. „Mert valaki már 2000 éve mindet kifizette.” A hölgy zavartan törte a fejét egy darabig, aztán hirtelen a felismerés fénye villant a szemében. „Értem - jegyezte meg. - Hát, ami engem illet, nehezen tudnék hinni a mennyországban.” „Miért?” - kérdezte Glenn. „Rossz tapasztalataim voltak a vallással még gyerekkoromban” - válaszolta a hölgy, majd csodák csodája, hiszen ilyet nem szoktak tenni az emberek Norvégiában, hiszen mesélt Glennnek a hittel kapcsolatos legbensőbb gondolatairól, kételyeiről és kérdéseiről. Azután felállt és elköszönt, mert le kellett szállnia.

Glenn szánt szándékkal készítette ezt a pólót, és amilyen gyakran csak tudja, viseli, mert beszélgetések elindítója lehet a rajta olvasható felirat. „Nem tudom, hogy a beszélgetések nyomán megtértek-e már emberek, de a Szentlélek egy ilyen egyszerű eszközt is felhasználhat. A mi dolgunk a magvetés, az aratást pedig Isten fogja elvégezni” - vallja Glenn teljes meggyőződéssel.

A Biblia és a történelem

Áttekintés

ALAPIGE: 1Sámuel 17; Ézsaiás 36:1-3; 37:14-38; Dániel 1, 5; Máté 26:57-67; Zsidók 11:1-40

A történelem fontos, hiszen minden emberi élet gyökere a történelemben keresendő, nincs emberi létezés ezen kívül. A történelem az élet szövege. Mivel a Biblia szövege is erre épül, mondhatjuk, hogy ez az a tér, ahol Isten lehetőséget ad Igéjének megbízhatóságát letesztelni és alátámasztani. Ezért van az, hogy a történelem és a történelmi részletek kérdésében éri a legtöbb támadás a Biblia megbízhatóságát, a legtöbb kritika itt kezdődik. Pál szintén ezt a kérdést célozza meg a korinthusi gyülekezet esetében, amikor felhossa, hogy a közösség tagjai közül egyesek megkérdőjelezték az apostol bizonysgtételének szavait. *„Ha pedig Krisztusról azt hirdetjük, hogy a halottak közül feltámadt, hogyan mondhatják köztetek néhányan, hogy nincs halottak feltámadása? Mert ha nincs halottak feltámadása, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi igehirdetésünk, de hiábavaló a ti hitetek is”* (1Kor 15:12-14, ÚRK). Pál hangsúlyozta, hogy a keresztény hit alapköve Krisztus testben történt feltámadásának *történelmi eseménye*. Enélkül a hitünk kegyes hazugságon alapulna, nem pedig a valóságon. A biblikus hit a történelmi tényeken alapszik, Isten tettein, aki cselekszik a történelemben, ezért az e heti tanulmányunk témája nem más, mint a bibliai történelem.

Kommentár

Illusztráció

Az ószövetségi teológus, Walter Dietrich ezt írta: „Modern korunkban a történelmet *etsi deus non daretur* [»mintha Isten nem létezne«] kell értelmezni és leírni.” Ugyanakkor elismeri, hogy ami a bibliai történelem elemzését illeti, ez bizony igen nehéz. A Bibliában „Isten aktív szerepet játszik... Személyesen vesz részt az eseményekben... Ő küldi a prófétákat... Ő mozgatja a szálakat... Melyik felvilágosodott személy fogadhatja el ezeket a dolgokat történelmi beszámolóként” (*The Early Monarchy in Israel: The Tenth*

Century B.C.E. [A királyság korai szakasza Izraelben, Kr. e. 10. sz.] Atlanta, 2007, Society of Biblical Literature, 102, 103. o.)? Történet-kritikai módszerek egész arzenálja távolította el a Biblia és tanításai történelmi keretét azáltal, hogy tagadták az eseményeket, amelyekkel Isten bizonyította munkáját az emberek életében. Az elmúlt 200 évben a felvilágosodásnak ezeket a módszereit gyakran használták tudósok a Biblia világos tanításainak lerombolására. A történet-kritikai módszer megkérdőjelezi a Bibliában feljegyzett eseményeket, sőt, egész időszakokat is, és mítosszá, mondává, mesévé vagy pusztá teológiává alacsonyítja ezeket, az emberi képzelet terébe utalva. A következő időszakokról beszélünk: a teremtés, a vízözön, a pátriárkák kora, az egyiptomi fogság, a kivonulás és a honfoglalás, az egyesített királyság stb. kora. Az újszövetségi teológusok alaposan kielemezték Jézus mondásait, hogy - úgymond - eldöntsék, mit mondott Ő valójában, és mi az, amit tévesen mások tulajdonítottak neki. Fiataljaink közül sokan találkozhatnak ezzel a kritikai megközelítéssel a világi egyetemeken. Ez felvet néhány lényeges kérdést a Biblia komoly kutatója számára. Számítanak valójában a történelmi tények a hit területén? Hogyan élhetnek mégis hitem szerint most, amikor a modern és posztmodern gondolkodás olyannyira megkérdőjelezi a hit létjogosultságát? A Biblia és Isten ihletett Igéje hogyan nyitja fel a szememet és tágitja gondolkodásomat?

Szentírási szakasz

A Biblia komoly kutatóiként fel kell tennünk a kérdést, hogy a Szentírást a modern vagy posztmodern gondolkodás kívülről érkező feltételei alapján kell-e vagy szabad-e értékelnünk, vagy pedig saját fogalmi szerint. A Szentírás saját bizonyágtétele szerint maga Isten szólt népéhez a próféták által vagy pedig közvetlenül. Időben és térben is megszólította gyermekeit. Tehát *valós* időben (események által), *valódi* emberek között, *valódi* helyeken cselekedett.

Emberek. A Bibliában említett személyek közül legalább száznak a létezését bizonyították már az alapos archeológiai és történelmi kutatások. Voltak köztük királyok, szolgák, írnokok és kormányzók. Az elmúlt két évtizedben sok névvel gyarapodott ez a lista, hiszen sok pecsétnyomó, pecsét, apró és monumentális felirat is előkerült. Íme néhány példa:

Baalisz. 1984-ben Tell el-^CUmeiri ásatási helyén, Jordániában, az Andrews Egyetemről érkezett archeológusok feltártak egy agyagtáblát, amin

pecsétnyom volt látható, a következő felirattal: „Milkom`úr... Baalysha szolgálja”. Ez egyértelmű utalás Baáliszra, az ősi Ammon királyára, akit Jer 40:14 verse említ. Azt tudjuk erről a rejtélyes királyról, hogy a babiloniak részéről érkező fenyegetés/rombolás küszöbén gonosz tervet forralt a júdeai király ellen (Randall W. Younker: *Israel, Judah and Ammon and the Motifs on the Baalis Seal from Tell el-^cUmeiri* [Izrael, Júda, Ammon, és a Baálisz-pecsét Tell el-^cUmeiriben] c. cikke, *Biblical Archaeologist* 1985, 48/3-as száma, 173-180. o.).

Ézsaiás, a próféta. A 2009-ben Jeruzsálemben végzett ásatások során felfedeztek egy pecsétnyomatot, amelyen szerepelt az „Ézsaiás, a próféta” név. Eliat Mazar régész hiszi, hogy ez valóban Ézsaiás próféta pecsétnyomata volt. Ezt a leletet alig három méterre találták meg „Ezékiasznak, Akház fiának, Júda királyának” pecsétnyomatától (Eilat Mazar: „*Is This the Prophet Isaiah’s Signature?*” [Ez valóban Ézsaiás próféta pecsétje?], *Biblical Archaeology Review*, 44/2,3, 2018, 64-73, 92. o.). 2014-ben a Southern Adventist Egyetemről érkező diákok fedeztek fel Lákis városában két pecsétnyomatot, amelyen Eljákim neve olvasható. Ézs 37:1-2 versei szerint mindhárom személy – Ezékias, Eljákim és Ézsaiás – ott volt Jeruzsálemben akkor, amikor Szanhéríb lerohanta Júda városait.

Nagy Heródes. 1996-ban Heródes sivatagi erődjében, Maszadában az Ehud Netzerrel dolgozó diákok fedeztek fel egy bortartó amfora töredéket, ami utóbb nagyon fontosnak bizonyult. Ez olvasható rajta: *regi Herodi Iudaico*, vagyis „Heródesnek, Júdea királyának”. Ez volt az első eset, hogy archeológiai leletek említették Nagy Heródest, hiszen addig kizárólag az Újszövetségben és Josephus műveiben találtak a nevével (*Pottery With a Pedigree: Herod Inscription Surfaces at Masada* [Egy ősi agyagedény: Heródes nevének felirata Maszadában], *Biblical Archaeology Review* 22/6, 1996 november-december, 27. o.).

Városok. A Közel-Keleten sok várost feltártak már, felfedezték titkaikat, amelyek mind megerősítik a Biblia által említett virágzó kultúrák létezését. A babiloni régészeti feltárások során felszínre kerültek színes, mázas falcsempék, tele oroszlánok, griffek, bikák képeivel. Hácórt, Megiddót, Gézert mind masszív, dupla falak és kapuk vették körbe, amelyek Salamon építkezéseinek bizonyítékai (1Kir 9:15).

A filiszteus városok, Askelón, Asdód, Ekron és Gát területén kiterjedt ásatások folytak, amelyek fejlett kultúra, építészet, művészet és technológia bizonyítékait tárták fel. 1996-ban találtak egy feliratot Ekronban, amely egy dinasztia öt királyának nevét tartalmazza, köztük Ákiset, aki Padi fia volt és Ekronban uralkodott, amíg Nabukodonozor le nem rombolta a várost (Seymour Gitin, Trude Dothan és Joseph Naveh: „A Royal Dedicatory Inscription from Ekron” [Egy koronázási felirat Ekronból]. *Israel Exploration Journal* 47/1-2, 1997, 9-16. o.). Az Égei-tenger vidékének stílusában készült, díszített agyagedények és e városok technológiája is egyaránt arra utal, hogy a filiszteusok számítottak Kánaán földje elítjének. Ehhez a rövid listához hozzáadhatunk még egy tucatnyi várost, mint például Jerikót, Jeruzsálemet, Akort, Dánt, Abelt, Azekát, Libnát, ezeken a helyszíneken mindenütt folytak ásatások nemrégiben (vagy folynak jelenleg) a Közél-Keleten.

Események. Az egyik legtöbb bizonyítékkal alátámasztott esemény a Bibliában Szanhérib ostroma Júda ellen Kr. e. 701-ben, ahogy azt Ézsaiás 36-37., 2Királyok 18-19. és 2Kronika 32. fejezetében olvashatjuk. A mai Irak területén, Ninivében végzett ásatások során előkerültek Szanhérib király részletes feljegyzései a Júda elleni hadjáratáról: „Ami a júdabeli Ezékiást illeti, aki nem hajtotta fejét az igámba, bezártam uralkodói városába, akár egy madarat a kalitkájába.” Palotájának nagytermében faragott reliefek a Lákis városa elleni asszír támadást és a város elestét ábrázolják, valamint a foglyokat, akik a trónján ülő király előtt vonulnak. A 2013-2017 között a Southern Adventista Egyetem szakemberei és diákjai, valamint a jeruzsálemi Héber Egyetem képviselői által végzett ásatások feltárták, milyen masszív lehetett az izraeli Lákis elleni támadás. Sok-sok nyílhegy, parittyakő, lemezes páncél maradt az asszír seregek által hátrahagyott romok alatt. Jeruzsálem azonban érintetlen maradt, ami komoly bizonyíték arra, hogy a bibliai feljegyzés egészen pontosan tudósít erről az eseményről.

Ám a régészeti munkálatok 200 év után is csak alig érintik a felszínt annak, amit meg lehetne találni. Az akkori helyszíneknek csak a töredékét azonosították eddig, ezeknek pedig szintén csak a töredékét tárták fel. Az ásatások ritkán haladtak jelentősen előre (legtöbbször kevesebb, mint 5%-ig). A feltárásoknak csak egy részéről publikáltak, az írásoknak pedig szintén csak töredéke járult hozzá konkrétan ahhoz, hogy a tudó-

sok és a közvélemény jobban megértse a Biblia népeinek életét és a leírt eseményeket. Nem szabad tehát meglepődni azon, hogy sok nép, helyszín és esemény felfedezetlen marad. Miközben archeológusok, önkéntesek és más szakemberek feltárják az ősi maradványokat, egyre több bizonyíték gyűlik össze annak alátámasztására, hogy a Biblia történelmi kerete pontos. Színesednek annak részletei is, hogyan dolgoztak, éltek és ápoltak kapcsolatot egymással az ókori kultúrákban élt emberek.

Gyakorlati alkalmazás

A történelem nem csupán egy száraz tantárgy, amit meg kell tanulni az iskolában vagy beszélgetni lehet róla az osztályban. Sokkal inkább a mi történetünk és az Isten története. Isten tevékenyen munkálkodott a világ történelmében, hisszük-e tehát, hogy a mi életünkben is aktív? Ma is tapasztalunk csodálatos szabadulásokat ellenségeink kezéből, betegségekből, nehézségekből? Gyakran olvasunk csodákról a Bibliában, és azon tűnődünk, hogy még ma is történnek-e ilyen csodák. Ugye történnek? Ha össze kellene gyűjtenünk a valódi csodák történeteit Isten gyógyításairól, a tőle kapott álmokról és az egyes emberek életében végbevitt tetteiről, és ezt megtennénk egyházunk egész világszéles családjában, vajon mekkora könyvet tenne ki ez a gyűjtemény?

1. Mondjuk el az osztályban, hogyan munkálkodott az életünkben Isten! Mit tett értünk, egy családtagunkért, egy barátunkért? Tegyük fel ezt a kérdést az osztályban! Milyen bizonyágtételeket mondhatunk el egymásnak?
2. Egy fiatal egy állami egyetemen kezdi meg tanulmányait. Az egyik professzora már a szemeszter elején kijelenti, hogy bár a csoportjában lévő hallgatók egy része gyülekezetekben és zsinagógákban nőtt fel, most azonban egy egyetemen vannak, ahol meg fogják tanulni, mi történt *valójában* a múltban. Hogyan reagáljon ez a diák ebben a helyzetben?

AKI VAKOKNAK ÉS GYENGÉNLTÁTOKNAK PRÉDIKÁL

Øystein Hogganvik (61), Norvégia

Norvégiában azon a napon két férfi prédikált. Az első jól öltözött volt, de a terem hátsó sorában ülő, munkaruhás gazda szerint kissé arrogáns. Azután fellépett a másik, kopottasabb ruhájú férfi, aki nem idézett semmilyen könyvből. Szívből prédikált. Amit mondott, az mélyen megérintette az akkor 30 éves Øystein Hogganviket, de ellenállást is támasztott szívében. Az előadás végeztével a második prédikátor odalépett Øysteinhez, hogy imádkozzon érte. A férfi lelkében heves harc dúlt: „Hogyan engedheted, hogy imádkozzon érte, amikor nem is értettél egyet azzal, amiről beszélt?” - gyötrődött magában. Közben pedig azt érezte, hogy az Úr csöndesen nyugtatja: „Bíznod kell bennem!”

A farmjára hazatérve elhatározta, hogy bebizonyítja: a prédikátor tévedett. De csak egyre inkább összezavarodott. Így telt el egy év. Egy napon Øystein újraolvasta a vak Bartimeus történetét Mk 10:46-52-ben. Habár a fizikai látása kiváló volt, úgy érezte, lelkileg vak, és kérni kezdte Jézust, hogy nyissa meg a szemét. Azután az emmausi tanítványok történetének alapján azon tűnődött, hogy ő, mint ötödik generációs adventista, lelkileg mindvégig vak volt, mert csak a saját elképzeléseihez ragaszkodott. Jézus nem hagyta el, viszont annak a veszélye fenyegette, hogy ő hagyja el Jézust, mert csak a saját igazságába kapaszkodott. Így hát életében először imádkozott azért, hogy Jézus nyissa meg a szemét. Attól kezdve a Biblia élővé vált a számára, így a történetek nem másokról szóltak, hanem róla. Neki üzent minden egyes sor és élettörténet. Øystein lelkési szolgálatra kapott elhívást. Ma, 61 évesen, még mindig megvan a farmja, de teljes munkaidőben pásztorol két gyülekezetet Oslóban és Jessheimben. Legfőbb munkájának tartja, hogy az evangélium magvait hintse az emberek szívébe.

A Biblia és a prófécia

Áttekintés

ALAPIGE: 4Mózes 14:34; Dániel 2:27-45; 7:1-25; 8:14; János 14:29; 1Korinthus 10:1-13

A reformáció ébredése annak a közvetlen következménye volt, hogy az emberek tanulmányozni kezdték *Dániel* és *A jelenések könyve* megragadó próféciait, és újra felfedezték a magyarázat történeti módszerét, aminek alapelve a Sola Scriptura. Az, ahogyan Dániel és János értelmezték a próféciaikat, kulcsfontosságú elem lett a protestáns bibliamagyarázatban. A történeti metódus úgy tekinti a prófeciát, mint ami az idők során fokozatosan, egyre több részletében teljesedik. Ez a nézet vezette rá például Wiclifet, Luthert, Zwinglit, Knoxot és másokat arra, hogy azonosítani tudják a Dániel 7-8. fejezetében szereplő kis szarvat és Jelenések 13-ban a tengerből feljövő fenevadat a Római Katolikus Egyházzal, a pápai hatalommal. A kezdődő reformáció befolyása hatalmas lett Európában, az emberek maguk mögött hagyták a középkor sötétségét. Ezt a kezdetet azonban az inkvizíció és erőteljes üldözés követte. A reformátorok közül többen az Újvilág békés partjaira menekültek, ahol végre lélekben és igazságban imádhatták Istent (lásd Jel 12:13-17).

A Biblia ma is egyedi és különleges marad a világirodalomban, mert tartalmának több mint 30%-a prófétai irat. A bibliai prófécia egy belső és külső mechanizmust is biztosít Isten Igéje pontosságának bizonyítására. Az eljövendő Messiásra és a második advent reménységére előremutató próféciaik segítenek az egyháznak, hogy várakozással tekintsen a jövőbe. A missziótudatot és a feladat sürgető voltát is ez ülteti a hívók szívébe, hiszen ha Jézus hamarosan eljön, ez arra készítt, hogy felkészítsük a világot erre a nagy és csodálatos eseményre. Ezen a héten a történeti próféciamagyarázat módszerének oszlopait fogjuk tanulmányozni, ami megalapozza a Hetednapi Adventista Egyház identitását és misszióját.

Illusztráció

Az amerikai protestánsok az európai inkvizitoroktól biztonságos távolságban megalapították az első, főbb egyetemeiket: a Harvardot, a Yale-t és a Princetont, hogy ott képezzék a lelkészeket. Csaknem másfél évszázadon keresztül ezeknek az intézményeknek a vezetői és professzorai nagy munkát végeztek azzal, hogy *Dániel* és *A jelenések könyve* próféciait történelmi szempontból vázolták. De Róma nem nézte ezt tétlenül. A katolikus tudósok az ellenreformáció idején új magyarázatokkal válaszoltak a protestánsoknak, amivel el akarták terelni a figyelmet a pápaságról.

Luis del Alcázar (1554-1613) spanyol jezsuita szerzetes foglalta rendszerbe a preterizmusként ismert próféciamagyarázati elvet. Ő úgy magyarázta a bibliai próféciaikat, mint amelyek egyszerűen a múltban megtörtént eseményeket közlik. A preterizmust vallók nagyrészt tagadták a *jövendöléseket tartalmazó* próféciaik létét. Del Alcázar az antikrisztusi hatalmat a múltba vetítette, Néró római császárral azonosította.

Egy másik spanyol jezsuita, Francisco Ribera (1537-1591) írt egy 500 oldalas kommentárt *A jelenések könyvéről*, és ebben az írásban azt tanította, hogy a próféciaik többsége a végidőben fog teljesedni egy rövid, 3,5 éves periódusban. A *futurizmus* az Alcázar nézeteivel ellentétes irányt képviseli, a prófécia súlypontját a messiás jövőbe helyezi, a középkori pápai egyházat pedig egy az egyben kihagyja a profetikus időkeretből. Kezdetben e nézetek közül egyiknek sem volt nagy hatása. Két fejlemény változtatott ezen a helyzeten. A 18. században a Szentírásnak a történetkritikai megközelítése elvetette még a lehetőségét is, hogy lennének jövődölést tartalmazó próféciaik, ezzel beépítette a preterizmus álláspontjának néhány elemét. Ma ez lett az uralkodó nézet, amit széles körben elfogadnak a kritikus tudósok, úgy a katolikus, mint a protestáns hagyományokkal rendelkezők. Ugyanakkor a konzervatívabb keresztényekre erősen hatott a Scofield Reference Bible (1906), így ma a nagy többség elfogadja a futurista (diszpenzacionalista) nézetet, ami a titkos elragadtatást vetíti előre, valamint a jeruzsálemi templom újjáépítését és a Krisztus második eljövetele előtti millenniumot. A hetednapú adventisták képezik a protestánsok maradékát, akik továbbra is vallják a történelmi módszert. Hogyan használták maguk a próféták ezt a módszert?

Szentírási szakasz

Dániel úgy magyarázta a Nabukodonozor király álmában megjelent szobor jelentését a 2. fejezetben, valamint a 7-8. fejezetek szimbólumait, hogy azok egymás után fellépő birodalmakat jelölnek. Konkrétan elmondta Nabukodonozornak, hogy ő a Babilont jelképező arany fej (Dán 2:38), az utána következő három birodalom pedig a test többi része. Ezek a testrészek különböző fémekből állnak, ez különbözteti meg őket egymástól, a testet formázó szobrot tekintve felülről lefelé haladva. Gábrriel angyal a második birodalmat konkrétan Média és Perzsia királyaival (Dán 8:20), míg a harmadikat Görögország királyával azonosította (Dán 8:21). Egyértelmű, hogy az utánuk következő vas lábak Rómával azonosíthatók, ahogyan azt a történelem is tanúsítja. A lábujjakban a vas már agyaggal keveredik, ami a római hatalom folytatódását jelzi. Mindegyik látomás, amely ezután következik, további részletekkel szolgál arra vonatkozóan, hogy mi lesz az utolsó napokban (Dán 2:28). Dániel 7-8. fejezete a kis szarv hatalom bemutatására teszi a hangsúlyt. Az ismétlődő összegzés, bővítés és részletes kifejtés tovább folytatódik a 11. fejezetben, ahol a fókuszba a pápaság kerül. Helyénvalónak is tűnik ez a hangsúly, amikor látjuk, hogy csak a pápaság lehet a legnagyobb hatalom, amivel számolni kell az 1260 éves próféciában, egészen az 1798-ban kapott halálos sebéig, majd azon túl. Ez a magyarázat pedig már összekapcsol bennünket azokkal a hatalmakkal, amelyekről János ejt szót a próféciáiban *A jelenések könyve* 12-13. és 17. fejezetében.

Jelenések 13-ban a tengerből feljövő fenevad hatalma a kis szarv tetteit tükrözi Dániel 7-8. fejezetében. Szintén 42 hónapig (Jel 13:5) vagy 1260 évig dominál. Káromolja Isten nevét és szentélyét (sátorát) (Jel 13:6). Karddal pusztít és hadakozik a szentek ellen (Jel 13:10). Imádni fogják (Jel 13:8). Ezek a leírások a pápaságban teljesedtek. Isten azonban megőrizte az asszonyt, az egyházat a tengerből feljövő fenevadnak a kígyó által támogatott hatalmától, és a föld „*elnyelé a folyóvizet*” (Jel 12:16).

A preterizmus Dániel próféta életét és szolgálatát a Kr. e. 2. századra datálja, a Babilon, Médó-Perzsia, Görögország színrelépése *utáni* időszakra. Továbbá a kis szarv hatalmat a szeleukida királlyal, IV. Antiokhosz Epiphanésszal azonosítja. (A futurizmus szintén hajlik arra, hogy a kis szarvban IV. Antiokhoszt lássa, de utal egy jövőbeni antikrisztusra is, amely a végidőben jelenik meg. Ez a meghatározás azonban nem állja meg

a helyét, több okból sem.) 1) *A kis szarv eredete.* A kis szarv „közülük... nőtt ki” (Dán 8:9, ÚRK). A preterizmust vallók úgy érvelnek, hogy a kis szarv a négy szarv egyikéből nőtt ki (Lüszimakhosz, Kasszandrosz, Ptolemaiosz és Szeleukosz, valamint utódaik, akik Nagy Sándor utódbirodalmain uralkodtak). A nyelvtani, szövegösszefüggésbeli és mondattani bizonyítékok arra utalnak, hogy a kis szarv „a négy szél”, vagyis a négy égtáj egyikéből nőtt ki. Ez a kifejezés közvetlenül a szófordulat előtt található. 2) *A hatalom növekedése a birodalmakban.* A Médó-Perzsiát jelképező kos „tetszése szerint cselekedett és nagygyá lett” (Dán 8:4, ÚRK), „a kecskébak pedig igen nagygyá lett” (Dán 8:8, ÚRK), a kis szarv „sereg fejedelméig növekedett” (Dán 8:10-11, ÚRK). A hatalomnak ez a fajta felemelkedése és növekedése nem tulajdonítható egyetlen gyenge uralkodónak, mint amilyen IV. Antiokhosz volt. 3) *A sorrend.* IV. Antiokhosz a szeleukida dinasztia középidéjében uralkodott, egy 27 királyból álló uralkodói vonal hetedik királyaként. A kis szarv hatalma „ezek országai után” lép fel (Dán 8:23, ÚRK). Róma a Görög Birodalom kései szakaszában emelkedett fel, de IV. Antiokhosz nem. 4) *A hódítás iránya.* A kis szarv hatalmának kelet, dél és „a kívánatos föld” felé kell hódítania (Dán 8:9, ÚRK), vagyis, nyugat felől. IV. Antiokhosz éppenséggel elveszítette Júdeát, „a kívánatos földet”, nem meghódította azt, délen pedig csak korlátozott mértékben ért el sikereket. 5) *A pusztító utálatosság.* A kutatók szerint IV. Antiokhosz pusztította el seregeivel a szentélyt, de Jézus - Dánieltől idézve - arra utalt, hogy ez a pusztítás az Ő korához képest még a jövőben lesz (Mt 24:15), akkor pedig IV. Antiokhosz már két évszázada halott volt. 6) *Este/reggel, „napok”.* A 2 300 estét és reggelt úgy magyarázzák, hogy az áldozatbemutatás szünetelt akkor, amikor IV. Antiokhosz megszentelténítette a templomot. Az Antiokhosz-féle magyarázat kedvéért a számot lecsökkentik 1 150 valószínű napra. Viszont az *‘ereb böqer* kifejezés nagyon hasonlít ahhoz a megnevezéshez, amit 1Mózes 1 használ a 24 órás napra. A reggeli és esti áldozatok azonban, amelyek a földi szentéllyel kapcsolatosak, más sorrendben tűnnek fel, tehát a Dán 8:13 versében emlegetett pusztítás nem arra vonatkozik, hogy Antiokhosz idejében abbamaradtak a földi szentélyben végzett áldozatok. 7) *A próféciaák profetikus lezárása.* A Dániel 2. és 7. fejezetei közötti szoros összefüggés egy dicsőséges befejezésre utal. Ám ha Júdás Makkabeusról, a zsidó felkelőről van itt szó, aki legyőzte IV. Antiokhoszt, hogyan jön majd el ez a Júdás ember Fiaként az ég felhőiben (Dán 7:13)? Hogyan lehetne az ő országa örökkévaló (Dán 7:14) (lásd Norman R. Gulley: *Systematic Theology: The Church and the Last*

Things [Rendszeres teológia: az egyház és a végső események]. Berrien Springs, MI., 2016, Andrews University Press, 713-717. o.)? Sem a preterista, sem a futurista megközelítés nem illeszkedik a szöveg által támasztott követelményekhez, sem Jézus bizonyágtételéhez. Ezek és más indokok miatt tehát tarthatatlan az a magyarázat, ami szerint Dániel 8. fejezete Antiokhoszra utalna. Csak a történeti próféciamagyarázat azonosítja be pontosan az utolsó 2 600 éves történelmi szakaszt profetikus, sorrendiséget is figyelembe vevő szemszögből.

Gyakorlati alkalmazás

Miért fontosak ezek a részletek még a 21. században is? Megvizsgálva a próféciamagyarázat történeti módszerével kapcsolatban felvetett problémákat, azt kell mondanunk, hogy ha igével magyarázzuk az igét, és engedjük, hogy maga Dániel és János szólaljanak meg ezekben a kérdésekben, akkor a reformátorokkal együtt arra a következtetésre jutunk, hogy a kis szarv hatalma a negyedik fenevadból nőtt ki (Dániel 7), a négy égtáj közül, nyugati irányból (Dániel 8) és 1260 éven át uralkodott, mielőtt Krisztus belépett a mennyei szentek szentjébe. János úgy utal ugyanerre a hatalomra, mint a tengerből feljövő fenevadra (Jel 13:1-10). Csak egy intézmény felel meg a Szentírás és a történelem kritériumainak: a római pápaság. Azt is látnunk kell, hogy a másik két fő magyarázati módszer – a preterizmus és a futurizmus is – Rómából ered, és pedig azzal a céllal indult útjára, hogy az ellenreformáció idején fellépjen a protestáns magyarázatokkal szemben. Ez a tény komoly kérdéseket vet fel a mai fővonalbeli egyházakkal kapcsolatban, amelyek magukévá tették a katolikus modelleket. Természetesen ez a helyzet misszióink és üzenetünk teljesedésére mutat, ami nem más, mint hirdetni a hármass angyalit üzenetet, kihívni Isten gyermekeit Babilon zűrzavarából, amíg a föld történelmében van rá idő. Tegyük fel az osztályban a következő kérdéseket:

1. Milyen szempontból változtak meg mára a protestáns egyházak? Hogyan óv a történeti módszer a tévedésektől? Miként távolították el tőbben ezt a védelmet?
2. Hogyan hirdethetjük „minden ágazatnak, nyelvnek és népnek” (Jel 14:6-7) az örökkévaló evangélium különlegesen egyedi üzenetét, amely a hármass angyalit üzenetben található?

MIÉRT SZENVEDTEM ANNYIT?

Axel Domingues (31), Írország

A nővérem öngyilkos lett 14 éves korában. Édesanyámat összetörte a gyász, és ezért szeretett volna egy másik gyermeket, egy kislányt. Mekkora csalódás érte, amikor megszülettem én: egy fiú!

Anyám Portugália déli részén nevelt engem és 9 évvel idősebb bátyámat - egyedül, mert apám a Közel-Keleten dolgozott építkezéseken. Anya mindig szomorú volt, amióta csak az eszemet tudtam. A helyzet még rosszabb lett, amikor apám elvált tőle. Édesanyám később rákos lett, kórházban kezelték, a bátyám elköltözött otthonról, én pedig rokonokhoz kerültem, mindössze 11 évesen. Ők minden vasárnap templomba vittek, és én elkezdtem imádkozni anyám gyógyulásáért. Két év múlva anya meghalt. 13 évesen semmi értelmét nem láttam a vallásnak, azzal zártam le magamban a kérdést, hogy Isten csak mese. Egyetemistaként inni és drogozni kezdtem, sátánista szertartásokon vettem részt. Gyakran találkoztam démonokkal. Már tudtam, hogy létezik természetfölötti valóság is, és félttem ezektől. Egy barátom készítésére, aki sátánistából istenfélő lett, kezembe vettem a Bibliát. Milyen öröm volt olvasni! 1Mózes 3. fejezetéből megtudtam, hogy Isten nem hagyta el az embert a bűnbeeséskor, hanem életbe léptette a megváltási tervet. A hitem fejlődött, míg elismertem, hogy a Biblia nem fikció. Isten segítségével egyszerre hagytam el minden egykori függőségemet. Írországba költöztem. Amikor egy YouTube videóban meghallgattam egy szombatról szóló prédikációt, először elvettem, de nem hagyott nyugodni a kérdés, és sok tanulmányozás után elfogadtam a Hetednap Adventista Egyházat, mint Isten egyházát. Kezdtem megérteni, hogy nem Isten miatt ért az a sok szenvedés gyerekkorom óta, hanem a bűn miatt és az emberek, valamint saját rossz döntéseim miatt. 26 évesen keresztkeltem meg. Ma boldog házasságban élek Joanával, egy brazil ápolónővel, akivel Dublinban ismerkedtem meg. Dolgozunk, bibliaórákat adunk és nap mint nap kíváncsian várjuk, mi mindennel bíz meg bennünket Isten.

Nehezebb igeszakaszok megfejtése

Áttekintés

ALAPIGE: 1Krónika 29:17; Példabeszédek 2:7; Galata 6:9; 1Timótheus 4:16; 2Timótheus 2:15; Jakab 4:6; 2Péter 3:15-16

A Biblia minden kutatója eljut valamikor olyan szentírási részekhez, amelyeket nehezen ért meg. Ennek azonban nem szabad meglepnie bennünket! Aki találkozott már más kultúrákkal és világnézettel, tudja, hogy elkerülhetetlenül jönnek olyan dolgok, amelyeket nem értünk meg azonnal, mert idegenek a számunkra. Ugyanez igaz a Szentírás világmérete is. Ha rögtön mindent megértenénk a Szentírásból, nem lenne szükség új meglátásokra, nem ösztönözne semmi arra, hogy növekedjünk a lelki ismeretekben. Nemcsak a Szentíráshoz való viszonyulásunkra világít rá az, ahogyan a nehezebb részeket megközelítjük, hanem arra is, hogy mennyire komolyan keressük a válaszokat. Az idő és az erőfeszítés, amit a nehéz kérdésekkel való megküzdésre fordítunk, miközben próbálunk a Bibliához hű megoldásokat találni, megmutatja, mennyire fontos számunkra a Szentírás és a válaszok felfedezése. A nehéz szakaszok nem csupán kihívást jelentenek, hanem különleges lehetőséget is adnak arra, hogy mélyebbre ássunk és alaposabban kutassuk a Szentírást, így még inkább megértsük a Biblia íróit és Isten üzenetét. Ne féljünk attól, ha találkozunk az Igében olyan részekkel, amelyeket nem értünk! Sőt, hálásak lehetünk a kihívást jelentő, nehéz szakaszokért is, hiszen a kutatás közben tudunk ismereteinkben fejlődni. A hozzáállásunknak vannak bizonyos módjai, amelyek befolyásolják, hogy a nehézségek áldássá vagy átokká válnak-e a számunkra.

Kommentár

A nehézségek és látszólagos ellentmondások lehetséges okai

Sok kutató állítja, aki nem hisz a Szentírás isteni ihletettségében, hogy a Biblia ellentmondásos és tele van hibákkal, tévedésekkel. Szerintük

emberi eredete miatt nem lehet sem csálthatatlan, sem tökéletes. Igaz ugyan, hogy az ember esendő és nem mindig megbízható, ugyanakkor az is igaz, hogy még a gyarló emberek is teljes mértékig képesek megismerni és szólni az igazságot. Ha emberek képesek hűségesen közölni az igazságot, mennyivel inkább számíthatunk erre Istentől, aki nem hazudik (Zsid 6:18)! Ő képes volt megóvni a Biblia íróit attól, hogy félrevezessenek bennünket írásaikkal.

Amikor az ember a kétely módszereivel közelít a Szentíráshoz, csakis akkor fogadja el annak megbízhatóságát, ha megdönthetetlen bizonyítékokat szerez a tartalmának igaz és helyes voltáról. Ahelyett, hogy a jobbak eshetőséget tételeznék fel a Szentírásról azoknál a részeknél, ahol nem áll rendelkezésre elegendő információ, sok kritikus tudós csak azokat a szakaszokat fogadja el megbízhatónak és igaznak, ahol az emberi észérvek bizonyították pontosságukat, vagy ahol a külső bizonyítékok minden kétséget kizáróan igazolták, hogy a Szentírás összhangban van a régészeti vagy tudományos felfedezésekkel. Ha a külső feltételek jelentik az elfogadás legfőbb normáit és a Szentírás itt-ott nem teljesíti ezeket, a magyarázók úgy vélik, hogy ellentmondásokat találtak.

Amikor a bibliai állításokat vizsgáljuk, szem előtt kell tartanunk, hogy a Biblia írói gyakran köznyelvi, átlagemberek által használt kifejezésekkel éltek. Például amikor napkeletet (4Móz 2:3; Józ 19:12) és napnyugatot (5Móz 11:30; Dán 6:14) említenek, azt ránézésre állapítják meg, nem pedig tudományos pontossággal/igényességgel, illetve szakkifejezésekkel.

A szakmailag pontos megfogalmazás igényének mértéke a helyzettől függ, amelyben az adott kifejezést használják. Ennélfogva a pontatlanság nem egyenlő a megbízhatatlansággal.

Egyes következtelenségek annak is betudhatók, hogy a Biblia másolói és fordítói is belevittek a szövegbe apróbb változtatásokat vagy hibákat. Ezeknek az átviteli hibáknak a többsége nem szándékos változtatás, hanem például abból eredtek, hogy a másoló összetévesztett hasonló betűket vagy véletlenül „átugrott egy szót vagy egy sort, és olyan szóval vagy sorral folytatta a munkát, ami ugyanazzal a betűvel vagy szóval kezdődik. Ez a hibalehetőség még több, illetve hatványozódik olyankor,

amikor nincs szóköz, illetve írásjelek sem, és a görög szövegekkel ez volt a helyzet meg talán a héber szövegekkel is” (Paul D. Wegner: *A Student’s Guide to Textual Criticism of the Bible [Vezérfonal kutatóknak a Biblia szövegvizsgálójához]*. Downers Grove, IL., 2006, InterVarsity Press, 46. o.). Előfordult továbbá az is, hogy felcseréltek két betűt vagy két szót. Például Jn 1:42-ben némely kéziratokban a Joan [Iōannou] név szerepel, más kéziratokban a Jóna [Iōna] (lásd ezt és további példákat a fentebb idézett mű 48. oldalán). Az ilyen problémáknak nem szabad aggasztania bennünket. Először is a bibliai kéziratok messze a legmegbízhatóbb és legjobban megőrzött kéziratok, amelyek az ókori világból ránk maradtak. Semmilyen irodalmi művet nem másoltak le az eredeti összeállítás-hoz képest olyan sokszor és pontosan, mint a bibliai kéziratokat. Másodsor, ezeket az apró eltéréseket ki lehet javítani más, rendelkezésre álló hiteles források alapján. Nem érintik a Biblia főbb tanításait, tanításait. Habár a másolók és fordítók általában különlegesen gondosak voltak munkájuk végzése során, azonban nem voltak ihletettek olyan értelemben, mint a Biblia szerzői. Ellen G. White tudatában volt annak, hogy „a másolók vagy fordítók esetleg elkövettek néhány hibát”. De kijelenti: „az összes hiba sem okozhat gondot vagy botránkozást az olyan lélek számára, aki nem kíván bonyodalmat támasztani a legvilágosabban kijelentett igazságok körül” (*Szemelvények Ellen G. White írásai-ból*. 1. köt., Budapest, 1999, Advent Kiadó, 16. o.).

Kezeljük a nehézségeket őszintén és alaposan!

Isten szemében kedves az őszinteség (1Krn 29:17). Ha őszintén, szívből kutatjuk az igazságot, akkor megtaláljuk azt. Az őszinteség hosszú távon kifizetődő és igen nagy áldás. Ha őszintén kezeljük a nehézségeket, az azt jelenti, hogy nem tagadjuk azokat, nem másítjuk meg a bizonyítékokat, hanem elfogulatlanul keressük a megoldást. Sokkal jobb és célravezetőbb őszintén bevallani, hogy nincs megfelelő, kielégítő válaszunk egy nehéz kérdésre, mint úgy torzítani a bizonyítékot, hogy az tetszésünk szerint való legyen. A sekélyes válaszok nem fogják kiállni a tüzetesebb vizsgálódást és árnyat vetnek szavahihetőségünkre. A kegyes hazugság az egyik leggonoszabb hazugságtípus, mégpedig azért, mert sötét árnyékot vet Isten jellemére és Igéjére, és kétségessé teszi a mi tisztességünket is. Ha félretesszük az őszinteséget a válasz keresésében, elhallgattatjuk a lelkiismeretünket és kockáztatjuk a lelki életünket. Következő lépésként az a veszély fenyeget, hogy egyáltalán

nem fogjuk értékelni az igazságot, végül pedig nem is tudjuk megkülönböztetni az igazságot a hamiságtól. Az őszinteség azonban áldást hoz magával, mert felépíti a bizalmat azokban az emberekben, akiket szeretnénk megnyerni a Biblia igazságai számára. Az őszinteség minden egészséges emberi kapcsolat alapja, és jó, ha gondosság, alaposág társul hozzá. A tisztesség tud várni és nem siettet, hogy korlátozott számú információk alapján vonjunk le elhamarkodott következtetéseket. Arra sarkall, hogy mindent megtegyünk a rendelkezésre álló bizonyítékok alapos elemzéséért.

Eszünkbe jut olyan eset, amikor nem adtunk túl becsületes válaszokat bibliai kérdésekben másoknak, és ez hosszú távon negatív hatást tett rájuk? Vagy fordítva: emlékszünk olyan esetekre, amikor a bibliai kérdésekre adott őszinte válaszoknak hosszú távon pozitív hatása volt a hallgatókra?

Kezeljük a nehéz kérdéseket alázattal!

Az alázat az önhietség és a büszkeség ellentéte. A büszkeség akadályoz abban, hogy értékeljük mások meglátásait és vívmányait. A büszkeségnek nincs szüksége tanulásra, mert úgy véli, ő már mindent tud. Ellenben az alázat elismeri, hogy az igazságot nem mi hoztuk létre, hanem Istentől származik (lásd 2Tim 3:16). Az alázatos embernek tanítható lelkülete van. Nem állítja, hogy mindenre tudja a választ. Olyan mértékig képes mélyíteni és bővíteni Isten Igéjével kapcsolatos ismereteit, amire az arrogáns és büszke ember sosem lehet képes. Mivel mélyen gyökerezik mindnyájunkban a büszkeség, az alázat pedig alapvetően ellentétben áll kultúránk és társadalmunk jellegével és hajlamával, ezért az alázatos hozzáállás a bibliatanulmányozáshoz szükséges elemek legnehezebbike.

Ismerünk valakit, aki valóban alázatos, ugyanakkor intelligens? Mi tette ránk a legmélyebb hatást az életét és a tudományos munkásságát illetően?

Gondolkodjunk el a következő idézeten Ellen G. White-től ebben a témában: „Aki kételkedni kíván, elég alkalmat talál rá, mert Isten nem távolítja el a kételkedés minden lehetőségét. Isten bizonyítékot ad, amelyet gondosan meg kell vizsgálni, alázatos, tanulékony lelkülettel, majd

a bizonyítékok alapján kell mindenkinek döntenie” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*, 3. köt., 255. o.).

Kezeljük a nehéz kérdéseket kitartással és türelemmel!

Akadnak nehéz kérdések, amelyekre nincs egyszerű és gyors válasz. Ezekhez szükséges a kitartás és a türelem. A tudósok évszázadokon át foglalkoztak a Szentírás egy zavarba ejtő következtelenségével: az Ótestamentumban a héber királyok eltérő uralkodási éveivel. A Biblia sok információt közöl ezekről a királyokról, de amikor a kutatók összevetették az adatokat, ellentmondásosnak tűntek. Az adventista teológusnak, Edwin Thielének is könnyebb lett volna adott tényként elfogadni a következtelenséget, de mivel hitt a Szentírás megbízhatóságában és hitelességében, elhatározta, hogy nem adja fel, és évekig (!) tanulmányozta a bizonyítékokat. Miközben a bibliai adatokat gondosan vizsgálta és összehasonlította Biblián kívüli forrásokkal, végül ki tudta mutatni, hogy a héber királyok uralkodási éveinek számítására különböző módszerek is voltak. Megoldása összecseng a Szentírás feljegyzéseivel és az ókori világ más nemzeteinek feljegyzéseivel is. Könyve, *The Mysterious Numbers of the Hebrew Kings (A héber királyok rejtélyes számai)*. Grand Rapids, MI., 1983, Zondervan Publishing House, alapmű lett, és teológiai körökben nagyon sokan elfogadják, messze a Hetednap Adventista Egyház határain túl is.

Gyakorlati alkalmazás

Sok látszólagos hibának az oka nem az Isten kinyilatkoztatása, inkább félremagyarázásokból fakad. Nem abból adódik, mintha a Biblia bármely része is homályos lenne, hanem épp a magyarázó vakságából és előítéleteiből. Viszont akadnak olyan kérdések a Bibliában, amelyekre nem jön gyors megoldás. Ezeket nehezen értik meg még a legőszintébb és legeltökéltebb kutatók is. De csak mert én még nem találtam választ egy bizonyos problémára, az nem feltétlenül jelenti azt, hogy egyáltalán nincs is megoldás rá. Valószínű, hogy a Szentírás más komoly kutatói is küzdöttek már ugyanezzel a nehézséggel, és valószínűleg van rá válasz, még ha én most nem is ismerem.

Viszont tapasztalhatunk ahhoz is hasonlót, amit Dániel átélt, amikor a Szentírás nehezen érthető szakaszaival találkozunk. Ő ilyen helyzet-

---

ben imádkozott (lásd Dán 8:27:9:27). Térden állva egészen új szemszög-
ből is ráláthatunk egy-egy nehéz kérdésre.

Milyen helyzetekben hozott az ima változást az életünkben, miközben
nehéz kérdésekkel küzdöttünk? Mondjuk el a tapasztalatainkat a többi-
eknek!

MEGBOCSÁTÁS VÁLÁS UTÁN

Mary (Transzeurópai Divízió)

Mary 30 éves korában hagyta el a férjét. Biblikus oka volt a válásra, de erről nem beszélt senkinek, mert nem akarta kiteregetni a magánügyeit. Ráadásul az anyósa és az apósa a helyi gyülekezet köztisztületben álló tagjai voltak. A hittestvérek nem értették, miért ért véget a házasság, és Maryt okolták. Egyesek kertelés nélkül odavágták neki, hogy az üdvösségét is elvesztette ezzel a döntéssel. Mary mindezek miatt inkább kimaradt a gyülekezetből. Később úgy döntött, hogy az ország másik végébe költözik új életet kezdeni.

A lelkifurdalása azonban vele költözött. Bár az új lakóhelyén senki nem vádolta, a saját démonjai tovább kínozták. Teljes csődnek érezte magát. Egy online prédikációt hallgatva ébredt rá, hogy meg kell bocsátania a volt férjének, az anyósának, az apósának és a szeretetlen gyülekezeti tagoknak is. Ez azonban csak Isten segítségével történhetett meg. Éppen munkába tartott egy reggel, amikor elkezdett azért imádkozni, hogy meg tudjon bocsátani. Annyira sírt, hogy félre kellett állnia az autóval az út szélére. „Ha megkapom a megbocsátás ajándékát, örökre követni foglak téged!” - mondta Istennek. Szinte azonnal egy szelíd hangot hallott: „Én segítek neked!” Mary most már az örömtől sírt. Korábban nem szeretetelt olvasni, de az elkövetkező évben háromszor olvasta végig a Bibliát és Ellen White 5 könyvét is *A nagy küzdelem* sorozatból. A lelkes csak érte szervezett egy imacsoportot. Mary kezdett rendszeresen járni a gyülekezetbe. Nem sokkal később találkozott egykori anyósával és apósával. Legnagyobb meglepetésére barátokként tudott rájuk tekinteni, szegyenérzet és mindenféle nehezítés nélkül. Egykori gyülekezete tagjainak is képes volt megbocsátani. Könnyes szemmel emlékszik vissza ezekre az eseményekre. „Megkaptam a megbocsátás ajándékát, és ez a történet örökre megváltoztatta az Istennel való kapcsolatomat” - mondja.

Isten Igéje szerint élni

Áttekintés

ALAPIGE: Zsoltárok 37:7; 46:10; 62:1, 2, 5; 119:11; Lukács 4:4, 8, 10-12; János 5:46-47; 1Korinthus 2:12-14; Filippi 2:13; Jakab 1:22

Ebben a negyedévben a bibliamagyarázat különböző elveiről tanultunk. Azonban a legkiválóbb hermeneutikai alapelvek és módszerek sem érnek semmit, ha nem alkalmazzuk örömmel a Biblia üzenetét az életünkben. A Szentírás kutatása nem pusztán elméleti gyakorlat. Az igetanulmányozás célja soha nem az, hogy több tudás legyen a fejünkben. Nem! Helyesen végezve a folyamat szívbeli engedelmességhez vezet, ami mélyebb és értelmesebb, mint a pusztán külsőséges, formális meghajlás, alkalmazkodás. Az Isten akaratához való, örömteljes hűséghez vezet. A Szentírás igazságait azért jelentette ki Isten, hogy azok szerint is éljünk, nem csak elhiggyük azokat. Akkor viszonyulunk így a bibliai üzenethez, ha engedünk a Szentlélek átalakító munkájának, aki új életre kelti bennünk a Szentírás szavait. Ő lobbantja lángra bennünk a vágyat, hogy elfogadjuk a Biblia igazságait és teljes elménkkel, szívünkkel követni tudjuk azokat. A Szentírásban erre a legjobb példa Jézus Krisztus, aki bemutatta számunkra, hogyan viszonyuljunk Isten Szavához és vigyük is át a gyakorlati életünkbe. Jézus sohasem kicsinyelte le az Igét, hanem az Írásokra következetesen hiteles mérceként utalt, a szavait is ahhoz igazította. Jézus arra is példát adott, hogyan töltsünk csendes időt Isten Igéje mellett. Ezt a fegyelmet tudatosan kell újratanulnunk lázasan rohanó világunkban. Az Ige akkor is gyümölcsöző lehet az életünkben, ha kívülről megtanuljuk a verseit. Az éneklés pedig különösen jól rögzíti elménkben és szívünkben Isten szavait, hogy örömmel járhassuk tovább utunkat.

Kommentár

Isten élő Igéje és a Szentlélek

A Biblia világossá teszi, hogy az ember bűnös, bukott állapotában lelileg vak, nem fogadja el Isten dolgait, mert bolondságnak tartja. Nem

is képes megérteni, mert ahhoz lelki látás szükséges (1Kor 2:14). Még ha világosan meg is értenénk a Szentírás egyszerű szavait, a Szentlélek szívünkben végzett, átalakító munkája nélkül akkor sem vágnánk követni azokat. A Szentlélek ihlette a Biblia íróit, hogy írják le az Isten által kinyilatkoztatott igazságokat (lásd 2Tim 3:16; 2Pt 1:19-21). Nem elég ismerni Isten ihletett Igéjét, szívünkbe is kell fogadnunk, alkalmazva és gyakorolva a mindennapokban. A Szentlélek nélkül nem fogjuk értékelni az isteni üzenetet és vágni sem fogunk az engedelmessegre. Nélküle nem válaszolunk Isten Igéjére hittel, reménnyel és szeretettel. A Lélek tesz képessé arra, hogy teljes fényében lássuk az Ige személyes, lelki és egzisztenciális jelentőségét (lásd Zsolt 119:8; 1Kor 2:12, 14, 15; Ef 1:17-19).

Isten Lelke továbbra is szól az emberekhez a Biblián keresztül, élővé teszi az írott Igét. Így lesz a Könyvek Könyvének holt betűiből Isten élő Szava, ami élesebb a kétélű kardnál (Zsid 4:12), ami elhat legbensőbb lényünk rejtett területeire és a Szentírás fényében átalakítja az életünket. Néhány bibliai szakasz rámutat, hogy a Szentlélek munkája Jézus Krisztus személyét a középpontba állítani, magasra emelni az Isten Fiát és mindazt, amit tett értünk (lásd Jn 15:26; 1Jn 4:2-3).

Hogyan tapasztaltuk már, hogy a Szentlélek segítségével képesek voltunk örömmel engedelmeskedni a Szentírásnak?

Jézustól tanulni

Amikor hitelesnek és igaznak fogadjuk el Isten Igéjét, szabad utat adunk a Léleknek, hogy vezessen az élő Ige, Jézus Krisztus befogadására. Így Ő lesz a személyes Megváltónk, Urunk és legmértőbb Példaképünk, akit követhetünk. Jézus behatóan ismerte az Igét és pontosan tudta idézni, amikor Sátán megkísértette (Mt 4:4, 7, 10). A teljes Írást ismerte, ami megóvta attól, hogy bárki félrevezesse az Írásból csak kiválogatott szakaszok idézésével. A teljes Írást ismerte, számára az Ige nem volt megbontható, szétdarabolható (Jn 10:35). A teljes Írást szentnek fogadta el. Jézus következetesen visszautalt a Szentírásra, arra, ami meg van írva (lásd Mt 11:10; Lk 24:45-46; Jn 6:45; 7:38).

Jézus példája miként motivál arra, hogy jobban megismerjük a Szentírás szavait? Hogyan ismerhetjük még behatóbban a Bibliát? Milyen területe-

ken van még nagyobb szükségünk a Bibliára, életünk zsinórmértékére, illetve arra, hogy üzeneteit még hűségesebb kövessük?

Jézus szemben a Szentírással?

Manapság gyakran hallani, hogy ellentét van az evangélium és a tantételek között. Furcsának tűnhet ellentmondásra, sőt, ellentétre utalni Jézus és a Biblia között! Az egyháztörténelem során azonban újra meg újra történtek arra próbálkozások, hogy szembeállítsák Krisztust a Szentírással, és a Biblia állításai fölé emeljék Krisztust, mint a magyarázat mércéjét. Végül egyesek próbálták felhasználni Krisztus szavait, hogy felülbírálják, semmibe vegyék és támadják a Szentírást. Luther Márton jól ismert elve azt mutatja be, hogy ő minek alapján ítélte meg a Szentírást: „Minden valódi szent könyv egyetért abban, hogy Krisztust prédikálja és foglalja magában [*treiben*]. Ez az igazi próba, aminek alapján meg kell ítélni minden könyvet, hogy látjuk-e benne Krisztust vagy sem” (*Luther's Works*, 35. köt., *Word and Sacrament I, Preface to the New Testament* [*Luther művei*, 35. köt., *Ige és szakramentum I., Bevezetés az Újszövetséghez*]. szerk. E. Theodore Bachmann and Helmut T. Lehmann. Philadelphia, 1976, Fortress Press, 396. o.).

Tehát a Szentírást Krisztusra tekintve kell magyarázni, nem pedig ellene. Luther nézete szerint Krisztust és a Bibliát szembe lehet helyezni egymással, mivel az ő értékrendjében a személyes Ige (Krisztus) fölötte áll az elhangzott Igének (evangélium) és az írott Igének (Szentírás). Ez a megközelítés azt jelenti, hogy míg a Szentírás a királynő, Krisztus a Király, még a Szentírás fölött is. Ha egy szentírási szakasz ellentétesnek látszik Luther Krisztusról alkotott nézetével, akkor Krisztus-központú magyarázata a Szentírás evangélium-központú kritikájává válik, ahol a Szentírás tartalmát Krisztus nevében ítéli meg/bírálja. Luther krisztológiai módszere így a Szentírás teológiai kritikájának eszközévé lesz. Ez a megkülönböztetés és rangsorolás oda vezet, hogy kánon lesz a kánonban, ahol Krisztus lesz a Biblia magyarázatának kulcsa és mércéje, ugyanakkor félre teszi vagy üres és értéktelen szöveggként kezeli a Biblia egyes részeit, sőt, egész könyveit, mint például *Jakab levelét*, mintha azok nem mutatnának Krisztusra. Az alábbi idézet Luthertől jól megvilágítja ezt a problémás hozzáállást, és különösen értékes bepillantást nyújt, mert épp a törvényről szól:

„Röviden, Krisztus a szombatnak, a törvénynek és minden dolognak az Ura, nem pedig szolgálja. A Szentírást Krisztussal kell értelmezni, nem pedig vele szemben vagy ellene. Tehát az igeszakaszok vagy rá utalnak, vagy egyáltalán ne is tartasuk azokat igazi Szentírásnak... Nos, ha ellenségei az Írást állítják szembe Krisztussal, akkor mi Krisztussal állítsuk szembe az Írást! Nekünk Urunk van, nekik szolgálják; nekünk van Fejünk, nekik lábaik vagy testrészeik, amelyek fölött szükségszerűen a Fej uralkodik, illetve irányítja azokat. Ha egyikükkel szakítani kell - Krisztussal vagy a törvénnyel - akkor a törvényt kell elengedni, nem pedig Krisztust. Mert ha van Krisztusunk, akkor könnyen határozhatunk meg törvényeket és helyesen ítéelhetjük meg a dolgokat. Igen, tudunk új parancsolatokat alkotni, ahogy Pál és Péter teszi minden levelében, de mindenek felett ott áll Krisztus az evangéliumokban. Ezek a parancsolatok annyival világosabbak Mózes parancsainál, amennyivel fényesebben ragyog Krisztus arca Mózesénál” (*Luther' Works.* 34. köt., *Career of the Reformer IV.*, szerk. Hilton C. Oswald és Helmut T. Lehmann, Philadelphia, 1999, Fortress Press, 112-113. o.).

Vessük össze ezt az idézetet Jn 7:38 versével, amelyben Jézus a Szentírásra utal vissza, mint a valódi hit mércéjére!

Csendes idő Isten Igéje mellett, az igeszakaszok memorizálása

Jézus reggeltől estig gyógyította az embereket és prédikálta az evangéliumot. Lelki erejét a minőségi időből merítette, amit csendességben, imával és az Írás ígéreteinek felidézésével töltött (Mk 1:35). Rohanó, zsúfolt életünkben tudatosan kell beterveznünk az Istennel töltendő, csendes alkalmakat, amikor semmi nem zavar és háborítatlanul tudunk figyelni az Úr Igéjére, az imára. Ezek a csendességek olyan erőt és lelki küzdőképességet tudnak teremteni bennünk, amit semmi mástól nem várhatunk. Amikor csak a magunk örömeire olvassuk a Szentírást, olyankor olvassunk kevesebbet, és leginkább arra figyeljünk, ami fontos a lelki életünk szempontjából! Amikor gondolataink kezdenek kevésbé lényeges dolgok felé kalandozni, összpontosítsunk újra meg újra arra, amit Isten már addig tett értünk! Gyakoroljuk a koncentrált figyelmet Isten Igéje irányában! Néha az is segít a gondolataink irányításában, ha olyan éneket énekelünk, amiben az Ige szavai szerepelnek. Így könnyebben visszaemlékszünk az Ige szavaira, jobban meg is tudjuk jegyezni azokat.

A nap melyik szakaszában tudunk leginkább zavartalanul egyedül lenni? Tapasztalataink szerint mi segít abban, hogy képesek legyünk Isten Igéjére koncentrálni és minőségi időt tölteni Jézussal? Milyen körülmények között segített már az éneklés visszaemlékezni a Biblia ígéreire? Mikor jelentett számunkra áldást egy korábban kívülről megtanult bibliai szakasz? Hogyan tudjuk ezt mások áldására is használni?

Gyakorlati alkalmazás

Némelyek ilyesmit mondanak: „Amíg hiszel Krisztusban, az üdvösségedhez nem fontosak az olyan bibliai szabályok, mint például az, hogy ne egyél tisztátalan ételeket.” „A keresztények számára nem problémás kérdés, ha párok együtt élnek a házasságkötés előtt is, csak szeressék Jézust.”

Hol látunk veszélyt az ilyen és hasonló érvelésben? Miért nem vagyunk biztonságban, ha szembemegyünk a Szentírás világos kijelentéseivel, még ha Jézus nevében tesszük is azt?

Ellen G. White találóan írja: „Isten nem a Biblia helyettesítésére adta – és nem is adhatja – Lelkét: hiszen a Szentírás világosan kijelenti, hogy Isten Igéje minden tanítás és ismeret próbája” (*A nagy küzdelem*. Budapest, 1995, H. N. Adventista Egyház, 11. o.).

Az elmúlt negyedévben tanultak fényében miért annyira fontos ez az alapelv? Jézus behatóan ismerte a Szentírást és pontosan követte az Isten Igéjében foglaltakat. Mire készteszen ez bennünket? Mit tehetünk azért, hogy a Szentírás valóban szerves része legyen az életünknek, hasonlóan a döntésekre, amelyeket meg kell hoznunk?

